

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.014.01.2017
P/17/005

Tekst ujednolicony

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/17/005 – Zarządzanie wykorzystaniem środków UE na lata 2014-2020 w ramach Polityki Spójności

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler Lidia Łucka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/82/2017 z 6 czerwca 2017 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego¹,
ul. Jagiellońska 26, 00-001 Warszawa

Kierownik jednostki kontrolowanej Adam Struzik, Marszałek Województwa Mazowieckiego²

(dowód: akta kontroli tom I str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

Zarząd Województwa Mazowieckiego⁴, który pełni funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020⁵, opracował plany realizacji celów pośrednich i końcowych w powiązaniu z celami finansowymi określonymi w ww. Programie. Prawidłowo określił cele roczne dla wskaźnika finansowego i wskaźników rzeczowych *Ram wykonania RPO WM*. Terminowo sporządził *Deklarację zarządczą* i *Roczne podsumowanie końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli za rok obrachunkowy 2015/2016*. W celu monitorowania postępu w realizacji celów rocznych, pośrednich i końcowych uruchomiono system kwartalnej oceny realizacji celów wraz z rekomendowaniem środków zaradczych w przypadku stwierdzenia odchylenia od przyjętego planu realizacji celów. Zgodnie z wytycznymi Ministra Rozwoju, sporządzano informacje kwartalne dotyczące realizacji RPO WM.

Podejmowane działania, w ramach realizacji *Planu działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*⁶, pozwoliły przyspieszyć i usprawnić realizację RPO WM. Nie wszystkie jednak zadania zostały zrealizowane w terminach wskazanych w ww. Planie. Z opóźnieniem przebiegały procesy dotyczące wdrożenia do realizacji instrumentów finansowych oraz projektów w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Stan realizacji wskaźników finansowych określonych w *Ramach wykonania RPO WM* (całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych), wyznaczonych

¹ Dalej także: Urząd Marszałkowski, Urząd.

² Od grudnia 2001 r. Dalej także: Marszałek, Marszałek Województwa.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Dalej także: Zarząd, Zarząd Województwa.

⁵ Dalej także: RPO WM 2014-2020, RPO WM lub Program.

⁶ Przyjętego przez Radę Ministrów 24 lutego 2016 r., dalej także: *Plan działań*.

do uzyskania do końca 2018 r., wg stanu na 30 czerwca 2017 r. wynosił średnio 13,2%, przy czym w przypadku sześciu osi priorytetowych (I, III-VI i IX) poziom ww. wydatków wynosił poniżej 5% wartości wskaźnika, który powinien być osiągnięty w 2018 r.

Zarząd Województwa uzyskał potwierdzenie ze strony Komisji Europejskiej spełnienia wszystkich warunków ex-ante. W związku jednak z zakwestionowaniem przez Wojewodę Mazowieckiego prawidłowości postępowania przy opracowywaniu i uchwalaniu wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, nadal nie mogły być zawierane umowy na realizację projektów dotyczących gospodarki odpadami.

Opóźnienia we wdrażaniu w latach 2015-2017 projektów w ramach RPO WM skutkować mogą kumulacją zadań do wykonania w kolejnych, powstaniem ryzyka nieosiągnięcia celów pośrednich w 2018 r. dla wskaźników rzeczowych i finansowych określonych w *Ramach wykonania RPO WM*⁷, a także ryzyka utraty części środków Programu w związku z zastosowaniem tzw. zasady n+3⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zarządzanie procesem planowania oraz realizacji wskaźników finansowych i rzeczowych w odniesieniu do celów ustanowionych w RPO WM na lata 2014-2020

Opis stanu faktycznego

1.1. Wyznaczenie celów rocznych na 2016 r., 2017 r. i 2018 r. dla wskaźników *Ram wykonania*⁹ RPO WM

Środki finansowe przewidziane na realizację projektów w ramach RPO WM 2014-2020 zostały rozdzielone na 11 osi priorytetowych¹⁰. W *Ramach wykonania RPO WM* na poziomie każdej osi¹¹ ustalono cele pośrednie i końcowe, tj. wartości wskaźników produktu i wskaźnika finansowego¹² prognozowane do osiągnięcia na koniec 2018 r. (cel pośredni) oraz 2023 r. (cel końcowy), zgodnie z art. 5 ust. 1 i 2 *rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) Nr 215/2014 z dnia 7 marca*

⁷ W perspektywie finansowej 2014-2020 wprowadzony został mechanizm ram wykonania umożliwiający zastosowanie sankcji (w formie realokowania rezerwy wykonania, zawieszenia płatności lub dokonania korekty netto) w przypadku nieosiągnięcia celów pośrednich i/lub końcowych określonych w programach operacyjnych.

⁸ W perspektywie finansowej 2014-2020, jednym z dwóch istotnych instrumentów zarządzania osiągnięciem celów tematycznych z poziomu Komisji Europejskiej jest tzw. zasada n+3, zgodnie z którą anuluje się zobowiązanie Komisji Europejskiej dla danego programu operacyjnego (alokację) na dany rok, jeżeli nie zostanie ona wykorzystana na płatności do końca trzeciego roku budżetowego po roku, w którym podjęto zobowiązanie. Oznacza to, że państwo członkowskie, które do końca roku n+3 złożyło wnioski o płatność na kwotę mniejszą niż roczna transza środków alokowanych w roku n, bezpowrotnie traci kwotę różnicy.

⁹ *Ramy wykonania* – pośrednie i końcowe cele rzeczowo-finansowe poszczególnych osi priorytetowych zymiarowane poprzez wskaźniki określone w programie operacyjnym i ich wartości uzgodnione z Komisją Europejską do realizacji w 2018 r. i 2023 r.

¹⁰ Oś priorytetowa – wyodrębniona część programu operacyjnego, realizująca część strategii ujętej w programie poprzez grupę działań wzajemnie powiązanych, realizujących mierzalne cele szczegółowe. W ramach RPO WM projekty realizowano w ramach osi priorytetowych współfinansowanych z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Dalej: EFRR): oś I. *Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce*, oś II. *Wzrost e-potencjału Mazowsza*, oś III. *Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości*, oś IV. *Przejsście na gospodarkę niskoemisyjną*, oś V. *Gospodarka przyjazna środowisku*, oś VI. *Jakość życia*, oś VII. *Rozwój regionalnego systemu transportowego*;
- Europejskiego Funduszu Społecznego (Dalej: EFS): oś VIII. *Rozwój rynku pracy*, oś IX. *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem*, oś X. *Edukacja dla rozwoju regionu*, oś XI. *Pomoc techniczna*.

¹¹ Poza osią XI. *Pomoc techniczna*.

¹² Zgodnie z art. 27 ust. 4 rozporządzenia Nr 1303/2013, dla osi priorytetowej programu operacyjnego określa się wskaźniki i odpowiadające im wartości docelowe wyrażone ilościowo lub jakościowo, zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy, służące do oceny postępów w wdrażaniu programu w kierunku osiągnięcia celów jako podstawę monitorowania i przeglądu wyników. Wskaźniki te obejmują m.in. wskaźniki finansowe odnoszące się do alokowanych wydatków i wskaźniki produktu odnoszące się do wspieranych operacji.

2014 r.¹³ oraz pkt 2.1.3, ppkt 10 *Wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 18 maja 2017 r. w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*¹⁴. Wskaźniki produktu określone w *Ramach wykonania RPO WM* dla poszczególnych osi priorytetowych odpowiadały od 50,9% do 77,0% alokacji¹⁵ finansowej na daną oś priorytetową, zgodnie z art. 5 ust. 1 *rozporządzenia wykonawczego Nr 215/2014*. Cel pośredni i końcowy określony dla wskaźnika finansowego dotyczył planowanego do uzyskania poziomu (kwoty) certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych, odpowiednio wg stanu na koniec 2018 r. i 2023 r.¹⁶.

(dowód: akta kontroli tom I str. 17-30, 38-39; tom IV str. 25-315; tom V str. 459-492)

W Urzędzie Marszałkowskim został opracowany *Plan wdrażania Programu w okresie 2016-2018*, który Marszałek Województwa podpisał 25 maja 2016 r. W ww. *Planie* określono harmonogram wdrażania *RPO WM* oraz roczne cele finansowe i rzeczowe na poszczególne lata z okresu 2016-2018 w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych¹⁷, zgodnie z rozdziałem 3 pkt 6 *Wytycznych Ministra Rozwoju i Finansów z lutego 2017 r. w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020*¹⁸ i *Planem działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 53-82; tom V str. 437-458, 493-511)

Analiza założeń przyjętych dla wskaźnika finansowego i wskaźników rzeczowych wpływających na realizację *Ram wykonania RPO WM* dla dwóch wybranych osi priorytetowych (o niskim i najwyższym poziomie certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej)¹⁹ wykazała, że w *Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018*, zgodnie z *Zasadami ustalania celów pośrednich i końcowych Ram wykonania*, określonymi w *Umowie Partnerstwa* (str. 194), ustalono dla wskaźników finansowych cele roczne na 2016 r., 2017 r. i 2018 r. jako prognozę całkowitych kwot certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych w danym roku. Dla osi priorytetowej IV *Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną*, zaplanowano łączne wydatki w latach 2016-2018 w kwocie 81,6 mln euro, w tym w 2017 r. – 22,8 mln euro i w 2018 r. – 58,8 mln euro. Dla osi VIII *Rozwój rynku pracy*, zaplanowano łączne wydatki w kwocie 55,8 mln euro, w tym w 2016 r. – 14,5 mln euro, w 2017 r. – 26,5 mln euro i w 2018 r. – 14,9 mln euro. Przy określaniu wartości wskaźników uwzględniano metodologię przekazaną przez Ministerstwo Rozwoju oraz m.in. dane historyczne

¹³ Ustanawiającego zasady wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w zakresie metod wsparcia w odniesieniu do zmian klimatu, określania celów pośrednich i końcowych na potrzeby ram wykonania oraz klasyfikacji kategorii interwencji w odniesieniu do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (Dz. U. UE.L. 69 z 8.03.2014, s. 65, ze zm.), dalej: *rozporządzenie wykonawcze Nr 215/2014*.

¹⁴ Dalej także: *Wytyczne w sprawie monitorowania*. Wcześniej obowiązywały Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 22 kwietnia 2015 r. w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020.

¹⁵ Alokacja – całkowita kwota środków unijnych do wydania w ramach działania lub programu na danym obszarze w danym czasie. Alokacja może być mierzona na różnych poziomach, np. na poziomie działań, programów, konkursów oraz na różnych obszarach, np. w województwie lub w całym kraju.

¹⁶ Wydatek jest kwalifikowalny, jeżeli został poniesiony w ramach zatwierdzonego projektu realizowanego z udziałem funduszy europejskich. O kwalifikowalności wydatków decydują kolejno przepisy wspólnotowe, przepisy zawarte w uszczegółowieniach programów oraz ewentualnie dodatkowo inne przepisy stanowiące przez instytucję zarządzającą.

¹⁷ Tj. plan ('ścieżki') realizacji celów pośrednich i końcowych w powiązaniu z celami finansowymi w podziale na lata, wraz ze wskazaniem terminów naboru wniosków, kwot alokacji przeznaczonych do zakontraktowania w danym terminie i wygenerowanych przez te wartości wskaźników.

¹⁸ Dalej także: *Wytyczne w zakresie sprawozdawczości*. Poprzednio obowiązywały Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie sprawozdawczości z 8 maja 2015 r.

¹⁹ Wg stanu na 9 czerwca 2017 r. poziom certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej dla tych osi kształtował się następująco: oś IV. *Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną* – 0,02% i oś VIII. *Rozwój rynku pracy* – 62,68%.

za lata 2007-2013, limity kwot, które powinny być wydatkowane do 2018 r., charakter i złożoność projektów, koszty jednostkowe, typ beneficjentów i naborów.

Poszczególne wskaźniki produktu dla osi priorytetowej IV wybrano ze *wspólnej listy wskaźników kluczowych*²⁰, a dla osi priorytetowej VIII spośród wskaźników rekomendowanych przez Komisję Europejską.

(dowód: akta kontroli tom I str. 54-85, 87-103; tom IV str. 200-315)

Dla wszystkich osi priorytetowych wartości wskaźników produktu na koniec 2016 r. i 2017 r. zaprognozowano na poziomie 0, a na koniec 2018 r. na poziomie celu pośredniego z *Ram wykonania RPO WM*. (dowód: akta kontroli tom I str. 54-69)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że projekty realizujące *Ramy wykonania RPO WM* nie zostaną zakończone do końca 2017 r., ponieważ pierwsze nabory uruchomiono pod koniec 2015 r.²¹ i po uwzględnieniu czasu ich trwania (do trzech miesięcy), czasu oceny i zatwierdzania wniosków o przyznanie dofinansowania na realizację projektów (trzy kwartały) przyjęto, iż pierwsze umowy zostaną podpisane w drugiej połowie 2016 r. W przypadku projektów finansowanych z EFRR założono, iż wskaźniki te mogą być wykazywane dopiero w momencie zatwierdzenia wniosków o płatność końcową. Projekty te często mają charakter infrastrukturalny i czas ich realizacji jest długi. W przypadku projektów finansowanych z EFS założono maksymalne okresy trwania projektów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 104, 113)

Zarząd Województwa określił obszary problemowe, ocenę ryzyka i czynniki zagrażające nieosiągnięciu założonych wartości wskaźników oraz działania minimalizujące ryzyko niezrealizowania założonych celów, m.in. w: załączniku 1 do *RPO WM* pn.: *Informacje dotyczące ustanowienia Ram wykonania w ramach RPO WM 2014-2020, Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018, Informacji w sprawie założeń do realizacji Ram wykonania (kamieni milowych) stanowiących cele pośrednie i końcowe RPO WM*²², *Informacji w sprawie planu działań na rzecz przyspieszenia kontraktacji w konkursach i naborach pozakonkursowych ogłoszonych z EFS w ramach RPO WM*²³. W celu ograniczenia ryzyka m.in. założono uruchomienie w pierwszej kolejności naborów realizujących wskaźniki produktowe, będące jednocześnie *Ramami wykonania Programu*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 54-70, 104-128, tom II str. 515-518, tom IV str. 200-251, 483-494)

1.2. Działania wyznaczone przez Zarząd Województwa w celu osiągnięcia wskaźników finansowych i rzeczowych przypisanych do celów rocznych, pośrednich na 2018 r. i końcowych na 2023 r.

W ramach 10 osi priorytetowych²⁴ w *RPO WM* zaplanowano realizację ogółem 38 działań/poddziałań. W *Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018* dla wszystkich osi określono orientacyjne kwoty przeznaczone na dofinansowanie projektów w ramach działań/poddziałań, w poszczególnych kwartałach w 2016 r., a następnie w okresach półrocznych w 2017 r. i 2018 r.

²⁰ Załącznik 1 *Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFRR, FS* i Załącznik 2 *Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2020 – EFS do wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*.

²¹ W 2015 r. w ramach *RPO WM* ogłoszono łącznie osiem konkursów na projekty realizujące *Ramy wykonania*, pierwsze cztery 30 września 2015 r.

²² Przyjęta przez Zarząd Województwa Mazowieckiego 23 lutego 2016 r. Dalej: *Informacja w sprawie kamieni milowych*.

²³ Przyjęta przez Zarząd Województwa Mazowieckiego 7 marca 2017 r.

²⁴ Z pominięciem osi priorytetowej dotyczącej pomocy technicznej. Zgodnie z pkt 1 załącznika II do rozporządzenia Nr 1303/2013, ram wykonania nie ustanawia się dla osi priorytetowych dotyczących pomocy technicznej.

Harmonogramy naboru wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym na kolejne lata Zarząd Województwa zatwierdził uchwałami nr: 582/41/15 z 12 maja 2015 r., 1594/97/15 z 24 listopada 2015 r. i 1815/198/16 z 15 listopada 2016 r. W harmonogramach określono m.in. termin naborów projektów i orientacyjne kwoty przeznaczone na dofinansowanie projektów w ramach danego naboru. W 2015 r. w trybie konkursowym rozpoczęto nabór projektów dla 13 działań/poddziałania, a w 2016 r. dla kolejnych 18. W pozostałych 5 działaniach/poddziałaniach nabór projektów rozpoczęto w trybie pozakonkursowym²⁵.

(dowód: akta kontroli tom I str. 17-25, 77-82, 134-168, 222, tom IV str. 25-199)

Zgodnie z założeniem określonym w *Informacji w sprawie kamieni milowych*, w latach 2015-2016 w ramach wszystkich osi priorytetowych zaplanowano uruchomienie działań/poddziałania²⁶, które powinny zagwarantować realizację wskaźników *Ram wykonania* w 2018 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 161-162, 483-494, tom III str. 395-399)

W harmonogramach naboru wniosków Zarząd określił miesiąc lub kwartał, w którym planowano przeprowadzenie naboru wniosków. Czas przeznaczony na przeprowadzenie poszczególnych naborów wniosków określany był w ogłoszeniach o organizacji konkursów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 136-143, 161-162, 193-205)

Czas potrzebny na ocenę wniosków, podpisanie umów i średnią długość realizacji projektów określone zostały w *Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych, Regulaminie Komisji Oceny Projektów*, w kryteriach wyboru projektów i regulaminach konkursów.

(dowód: akta kontroli tom I str. 222, 395-402)

W celu zapewnienia osiągnięcia celu pośredniego w 2018 r. w regulaminach konkursów zamieszczano zapis o konieczności zakończenia realizacji projektów w określonym czasie, np. najpóźniej do września 2018 r.

(dowód: akta kontroli tom I str. 173-185)

W *Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018* dla każdej osi priorytetowej określono kwoty dofinansowania z Unii Europejskiej, które powinny zostać uruchomione w kolejnych latach, aby osiągnąć w 2018 r. ustalony cel pośredni.

(dowód: akta kontroli tom I str. 56-76, 86)

W wyniku analizy kwot zaplanowanych na dofinansowanie konkursów w 2017 r. dla dwóch ww. wybranych osi priorytetowych stwierdzono, że przyjęty w *Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018* cel roczny na 2017 r. pod względem kwotowym jest porównywalny z orientacyjną kwotą przeznaczoną na dofinansowanie projektów w ramach konkursów, określoną w harmonogramie naborów wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla *RPO WM* na 2017 r., stanowiącym załącznik do uchwały Nr 1164/261/17 Zarządu

²⁵ Zgodnie z RPO WM i ze *Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych RPO WM 2014 – 2020* Wersja 1.26, stanowiącym załącznik Nr 1 do uchwały Nr 1123/260/17 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lipca 2017 r. w sprawie przyjęcia *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych (wersja 1.26) Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020*.

²⁶ Do realizacji wskaźników *Ram wykonania* wybrano projekty realizowane w ramach 18 działań/poddziałania.

Województwa Mazowieckiego z dnia 25 lipca 2017 r.²⁷, tj. w wysokości umożliwiającej spełnienie celów zawartych w *Ramach wykonania*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 193-208)

1.3. Opracowanie *Planu wdrażania RPO WM na lata 2014-2020*

Zarząd Województwa, w odpowiedzi na pisma Ministerstwa Rozwoju²⁸, 15 lutego 2016 r. przekazał informację na temat działań realizujących wskaźniki wybrane do *Ram wykonania*, a 25 maja 2016 r. *Plan wdrażania Programu w okresie 2016-2018*, w którym, zgodnie z rozdziałem 3 pkt 6 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości i Planem działań*, określono dla poszczególnych osi priorytetowych prognozy na lata 2016-2018 dotyczące wdrażania wskaźników finansowych i rzeczowych, tj. m.in:

- zakładanego do uzyskania w poszczególnych latach zaangażowania (alokacji) środków UE na poziomie uruchomionych konkursów, podpisanych umów, wniosków beneficjentów o płatność środków, certyfikacji wydatków;
- zakładanej do uzyskania do końca 2018 r. wielkości procentowej alokacji środków UE na poziomie uruchomionych konkursów, podpisanych umów, wniosków beneficjentów o płatność środków, certyfikacji wydatków;
- zakładanych do uzyskania w poszczególnych latach wskaźników rzeczowych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 40-82, 235-238; tom V str. 437-458, 493-511)

Przebieg wdrażania osi priorytetowych wynikał z *RPO WM*²⁹, *Planu wdrażania Programu w okresie 2016-2018* i harmonogramów naborów wniosków na poszczególne lata, zatwierdzanych przez Zarząd Województwa do 30 listopada roku poprzedniego.

(dowód: akta kontroli tom I str. 236, 240)

Kryteria ogólne wyboru projektów finansowanych ze środków EFRR i EFS zostały przyjęte uchwałami Komitetu Monitorującego RPO WM z 16 lipca 2015 r.³⁰. Kryteria wyboru poszczególnych projektów przyjmowane były w latach 2015-2017 zgodnie z harmonogramami naborów wniosków etapowo, uchwałami Komitetu Monitorującego i uchwałami Zarządu Województwa w sprawie przyjęcia *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WM 2014 – 2020*³¹.

(dowód: akta kontroli tom I str. 173-185, 209-227, 236-248)

W wyniku analizy przebiegu wdrażania dwóch ww. wybranych osi priorytetowych stwierdzono, że wg stanu na 30 czerwca 2017 r. zadania dotyczące organizacji naborów oraz podpisywania umów z beneficjentami o dofinansowanie projektów ze środków *RPO WM* były realizowane zgodnie z założeniami przyjętymi przez Zarząd Województwa w harmonogramach naboru wniosków o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli tom I str. 144-160)

²⁷ Zmieniającej uchwałę w sprawie zatwierdzenia harmonogramu naborów wniosków o dofinansowanie projektów w trybie konkursowym na 2017 rok realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020.

²⁸ Z 29 stycznia 2016 r. i 29 kwietnia 2016 r.

²⁹ Tabela 17, przedstawiająca całkowitą kwotę środków finansowych przewidzianych jako wkład każdego z funduszy do programu, w podziale na lata i kategorie regionów ze wskazaniem wysokości rezerwy wykonania (EUR).

³⁰ Uchwała nr 3/II/2015 Komitetu Monitorującego RPO WM w sprawie zatwierdzenia kryteriów ogólnych wyboru projektów konkursowych w ramach *RPO WM*, współfinansowanych ze środków EFRR. Uchwała nr 5/II/2015 Komitetu Monitorującego *RPO WM* w sprawie zatwierdzenia kryteriów ogólnych wyboru projektów konkursowych i pozakonkursowych w ramach *RPO WM*, współfinansowanych ze środków EFS.

³¹ Do 18 lipca 2017 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego uchwalił 26 wersji *Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WM 2014 – 2020*. Ostatnia Wersja 1.26, stanowi załącznik Nr 1 do uchwały Nr 1123/260/17 Zarządu Województwa Mazowieckiego ZWM z 18 lipca 2017 r.

W ramach osi priorytetowej IV ogłoszono ogółem 11 naborów, w wyniku których zawarto 95 umów (33 w 2016 r. oraz 62 w I półroczu 2017 r.) o dofinansowanie projektów ze środków UE na kwotę 586,2 mln zł³², co stanowiło 45,2% przyznanego do 2023 r. wsparcia ze środków UE (alokacji) na projekty realizowane w ramach tej osi³³.

W ramach osi priorytetowej VIII ogłoszono sześć naborów, w wyniku których zawarto 121 umów (39 w 2015 r., 14 w 2016 r. i 68 w I półroczu 2017 r.) o dofinansowanie projektów ze środków UE na kwotę 250,9 mln zł, co stanowiło 45,5% przyznanego do 2023 r. wsparcia ze środków UE na projekty realizowane w ramach tej osi³⁴.

(dowód: akta kontroli tom I str. 228-229, 503)

1.4. Uwzględnienie przy wdrażaniu w latach 2016-2018 RPO WM celu dotyczącego certyfikacji wydatków³⁵ do Komisji Europejskiej na koniec 2018 r. i 2023 r.

W RPO WM określono, że całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach jego realizacji³⁶ na koniec 2023 r. wyniesie 2 612,3 mln euro, z czego certyfikowane wydatki sfinansowane ze środków UE wyniosą 2 089,8 mln euro.

Określony w *Ramach wykonania RPO WM* poziom certyfikowanych wydatków ogółem planowany do uzyskania na koniec 2018 r. (cel finansowy pośredni) wynosił³⁷ 499,5 mln euro, a na koniec 2023 r. (cel finansowy końcowy) – 2 521,1 mln euro.

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. plan certyfikacji wydatków sfinansowanych ze środków UE w oparciu o zasadę n+3 na koniec 2018 r. przewidywał uzyskanie zaangażowania środków UE na kwotę 420,4 mln euro, a na koniec 2023 r. 2 089,8 mln euro.

(dowód: akta kontroli tom I str. 26-27, 504-505; tom III str. 293-296, 531-532)

Urząd Marszałkowski, na zasadach określonych w pkt 4.3. *Wytycznych w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do KE w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020*, przekazywał do Ministerstwa Rozwoju dwa razy w roku, prognozy dotyczące kwoty, w odniesieniu do której planowano złożyć do Komisji Europejskiej wnioski o płatność za bieżący i kolejny rok budżetowy. Ich realizacja zapewniała osiągnięcie w 2018 r. wyznaczonego w RPO WM poziomu certyfikacji (420,4 mln euro). Komisja Europejska potwierdziła otrzymanie prognoz. Ich wykonanie w poszczególnych latach kształtowało się następująco:

- 2015 r. plan – 11,9 mln zł, wykonanie – 0 zł;
- 2016 r. plan – 571,5 mln zł, wykonanie – 162,8 mln zł (tj. 28% planu);
- 2017 r. plan – 537,9 mln zł, wykonanie wg stanu na 31 lipca 2017 r. – 234,7 mln zł (tj. 44%).

³² Na potrzeby niniejszej kontroli NIK przyjęto jednolity kurs przeliczeniowy euro na zł, zgodnie z którym jedno euro stanowi równowartość czterech zł.

³³ Według RPO WM wsparcie UE w ramach osi IV wynosić ma 324,4 mln euro, co stanowi równowartość 1 297,4 mln zł, przy uwzględnieniu przyjętego w ramach niniejszej kontroli NIK jednolitego przelicznika euro na zł.

³⁴ Według RPO WM przyznane wsparcie ze środków UE w ramach osi VIII wynosi 137,9 mln euro, co stanowi równowartość 551,5 mln zł.

³⁵ Certyfikacja wydatków – czynność dokonywana w ramach systemu kontroli finansowej w stosunku do operacji finansowych poczynionych przez instytucję zarządzającą i instytucje pośredniczące. Ma na celu potwierdzenie, czy wydatki na rzecz beneficjentów były ograniczone do okresu dopuszczalności kosztów, realizowane były zgodnie z obowiązującymi procedurami i czy dotyczyły uzgodnionych działań.

³⁶ Z uwzględnieniem wydatków na oś XI *Pomoc techniczna*.

³⁷ W *Ramach wykonania* nie uwzględniono wydatków na oś XI. *Pomoc techniczna*.

W 2015 r. nie złożono żadnych wniosków o płatność, ponieważ Minister Rozwoju udzielił instytucji zarządzającej oraz instytucjom pośredniczącym w ramach *RPO WM*, desygnacji umożliwiającej certyfikację wydatków w marcu 2016 r.³⁸.

Określona przez Urząd Marszałkowski w piśmie z 19 lipca 2017 r. prognoza kwoty wniosków o płatność planowanych do złożenia w 2018 r., przekazana do Komisji Europejskiej, wynosiła 1 393,8 mln zł. We wcześniejszej prognozie podanej w piśmie z 25 stycznia 2017 r. kwotę tę określono w wysokości 1 446,2 mln zł.

(dowód: akta kontroli tom III str. 297-379, 395-399; tom V str. 512-518)

Marszałek Województwa informował³⁹ Ministra Rozwoju o trudnościach we wdrażaniu *RPO WM*, wskazując czynniki zewnętrzne mające negatywny wpływ na terminy ogłoszenia konkursów i ocenę projektów, w tym:

- w 2016 r. zwracał uwagę m.in. na brak aktualizacji krajowego planu gospodarki odpadami, opóźnienia w ocenie planów gospodarki niskoemisyjnej, niejasności dotyczące stosowania zasady konkurencyjności;
- w 2017 r. zwracał uwagę m.in. na problemy z wdrożeniem wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, brak zatwierdzonych programów rewitalizacji, zmiany w systemie oświaty, a także na niską jakość składanych wniosków i rezygnację beneficjentów z realizacji projektów po podpisaniu umów.

(dowód: akta kontroli tom III str. 298, 324-325, 372-373)

Do dnia 31 lipca 2017 r. Urząd złożył do Komisji Europejskiej wnioski o płatność ze środków UE na kwotę ogółem 397,5 mln zł.

(dowód: akta kontroli tom III str. 298-299)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że do sierpnia 2017 r. w *RPO WM* nie były wprowadzane zmiany.

(dowód: akta kontroli tom II str. 395-399)

1.5. Wywiązywanie się Zarządu Województwa z obowiązku sporządzania Deklaracji Zarządczej i Roczego Podsumowania końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli za rok obrachunkowy 2015/2016

Zgodnie z art. 125 ust. 4 lit. e rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.⁴⁰ i art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020⁴¹, Zarząd sporządził i przekazał do Ministerstwa Finansów 28 października 2016 r. sprawozdanie z audytu i przeprowadzonych kontroli za rok obrachunkowy od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. W dniu 31 stycznia 2017 r. Zarząd przekazał ostateczną wersję *Deklaracji Zarządczej dla RPO WM* oraz *Roczne Podsumowanie końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli za rok obrachunkowy 2015/2016*, które zawierało wszystkie wymagane informacje, w tym m.in.:

- podsumowanie wyników audytów systemu zarządzania i kontroli, audytów wydatków zadeklarowanych i audytów zestawienia wydatków, w tym analizę charakteru i zakresu stwierdzonych błędów i niedoskonałości w systemach

³⁸ Pismo Ministra z 1 marca 2016 r.

³⁹ W pismach z 12 lipca 2016 r. oraz 19 lipca 2017 r.

⁴⁰ Ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.), dalej także: rozporządzenie Nr 1303/2013.

⁴¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 1460.

realizacji oraz informację o podjętych lub planowanych działaniach naprawczych⁴²;

- podsumowanie wyników kontroli przeprowadzonych w zakresie wydatków w tym wyników weryfikacji administracyjnej wniosków beneficjentów o refundację i wyników kontroli na miejscu⁴³;
- podsumowanie kontroli systemu zarządzania i kontroli przeprowadzonych w odniesieniu do roku obrachunkowego⁴⁴.

(dowód: akta kontroli tom I str. 249-304)

1.6. Współpraca Zarządu Województwa Mazowieckiego z Instytucją Koordynującą Umowę Partnerstwa w Ministerstwie Rozwoju

Zarząd Województwa Mazowieckiego współpracował z Instytucją Koordynującą Umowę Partnerstwa w Ministerstwie Rozwoju m.in. w sprawach procedur systemowych wynikających z RPO WM oraz dokumentów wdrożeniowych. Współpraca polegała na bieżącej elektronicznej wymianie uwag i informacji, organizacji spotkań problemowych oraz przekazywaniu dokumentów do opiniowania. Dotyczyło to np.:

- szacowania wartości wskaźników *Ram wykonania* w podziale na cele roczne,
- wymiany informacji nt. tempa realizacji wskaźników i założeń *Planu działań*,
- realizacji warunków ex-ante;
- opiniowania *Szczegółowych Opisków Osi Priorytetowych* i kryteriów wyboru operacji finansowych dla działań i poddziałań, pod kątem zgodności z *Umową Partnerstwa* i wytycznymi horyzontalnymi, przed ich zatwierdzeniem przez Komitet Monitorujący RPO WM 2014-2020.

(dowód: akta kontroli tom I str. 105, 128-131, 305-358; tom III str. 55-68, 76-81)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że współpraca z ww. Instytucją umożliwiła terminowe opracowanie planów naborów wniosków, kontraktacji i płatności. Problemem mającym negatywny wpływ na realizację RPO WM był brak zaktualizowanego *Krajowego Planu Gospodarowania Odpadami*, co powodowało opóźnienia w opracowaniu wojewódzkiego planu gospodarki odpadami i może wpływać na efektywność wydatkowania środków UE w ramach ujętego w RPO WM Działania 5.2. *Gospodarka odpadami*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 105, 128-131)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

1. W *Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018*, do wyliczenia zakładanego do uzyskania do końca 2018 r. procentowego stanu alokacji środków UE dla poszczególnych osi priorytetowych zastosowano współczynnik dofinansowania ze środków UE na poziomie 85%, mający zastosowanie do rejonów słabo

⁴² Wskazano m.in., że ustalenia audytów w odniesieniu do sprawozdań i operacji nie mają charakteru systemowego i nie rzutują na prawidłowość wydatków zadeklarowanych do Komisji Europejskiej oraz nie wpływają na kompletność, rzetelność i prawdziwość ujęcia informacji w zestawieniu wydatków.

⁴³ Wskazano m.in., że w wyniku kontroli wniosków beneficjentów o płatność w ramach osi priorytetowych I-VII, IX i X nie stwierdzono błędów, a stwierdzone nieprawidłowości dla osi VIII dotyczyły braków i błędów w dokumentacji, do usunięcia których zobowiązano beneficjentów. Przeprowadzone przez Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa w Ministerstwie Rozwoju horyzontalne i międzyokresowe kontrole krzyżowe nie wykazały nieprawidłowości. Spośród trzech kontroli na miejscu, przeprowadzonych przez Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych, w jednym przypadku stwierdzono błędy księgowe i niezgodność realizacji projektu z harmonogramem. Beneficjenta wezwano do usunięcia uchybień, a w trakcie kontroli sprawdzającej potwierdzono realizację zaleceń pokontrolnych. Przeprowadzone przez Wojewódzki Urząd Pracy kontrole (12) wykazały uchybienia, które nie skutkowały naruszeniem harmonogramów i budżetu projektów i które beneficjenci poprawiali na etapie realizacji zaleceń pokontrolnych.

⁴⁴ Wykazano, że Zarząd Województwa przeprowadził trzy kontrole systemowe w każdej z trzech instytucji pośredniczących (Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych, Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Warszawie i m.st. Warszawie) oraz kontrolę doraźną w Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych. W wyniku trzech kontroli systemowych nie stwierdzono wydatków niekwalifikalnych, natomiast w kontroli doraźnej stwierdzono konieczność korekty wydatków. Stwierdzone w ramach kontroli uchybienia dotyczyły błędów w dokumentacji, do usunięcia których wezwano w zaleceniach pokontrolnych instytucje pośredniczące.

rozwinętych, zamiast współczynnika 80% mającego zastosowanie do rejonów lepiej rozwiniętych (do których zaliczone zostało województwo mazowieckie). Skutkiem tego przedmiotowy *Plan* zawiera nierzetelne dane dotyczące ww. wskaźnika.

(dowód: akta kontroli tom I str. 54-86)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że *Plan wdrażania Programu w okresie 2016-2018* opracowywany był na automatycznym i zablokowanym do edycji wzorze Ministerstwa Rozwoju i nie było możliwości zmiany tej pozycji.

(dowód: akta kontroli tom I str. 230-232, 235-237)

2. Uwagi NIK dotyczą ponadto wykonania jedynie w 28% określonej przez Zarząd Województwa prognozy dotyczącej planowanej do osiągnięcia w 2016 r. kwoty wniosków o płatność ze środków UE na realizację *RPO WM*, złożonych do Komisji Europejskiej, co świadczy o występowaniu opóźnień we wdrażaniu ww. *Programu*.

(dowód: akta kontroli tom III str. 298)

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich wyjaśnił, że przyczynami niskiego poziomu certyfikacji wydatków były m.in. błędy we wnioskach o dofinansowanie i wnioskach o płatność składanych przez beneficjentów, niskie zainteresowanie niektórymi naborami, brak wytycznych⁴⁵, brak możliwości stwierdzenia zgodności realizowanych projektów z *Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami*⁴⁶ i programami rewitalizacji⁴⁷.

(dowód: akta kontroli tom III str. 298, 324-325, 372-373, 382-385)

Ocena cząstkowa⁴⁸

Zarząd Województwa Mazowieckiego opracował plany realizacji celów pośrednich i końcowych w powiązaniu z celami finansowymi określonymi w *RPO WM*, zgodnie z wytycznymi *Ministra Rozwoju* oraz *Planem działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*.

W podpisanym przez Marszałka *Planie wdrażania RPO WM w okresie 2016-2018* prawidłowo określono cele roczne dla wskaźnika finansowego i wskaźników rzeczowych *Ram wykonania RPO WM*. Wyznaczone w tym dokumencie wskaźniki finansowe i rzeczowe na poszczególne lata w osiach priorytetowych zapewniają uzyskanie wskaźników wyznaczonych dla celów pośrednich na 2018 r.

Zarząd prawidłowo i terminowo sporządził *Deklarację Zarządczą* i *Roczne Podsumowanie końcowych sprawozdań z audytu i przeprowadzonych kontroli za rok obrachunkowy 2015/2016*. Na zasadach określonych w *Wytycznych w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do KE w ramach programów operacyjnych na lata 2014-2020*, przekazywał do Ministerstwa Rozwoju dwa razy w roku, prognozy dotyczące kwoty,

⁴⁵ Np. dla osi I. *Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce* brak wytycznych Ministerstwa Rozwoju w zakresie: podziału projektu na część gospodarczą i niegospodarczą, definicji wskaźnika – przychody z sektora przedsiębiorstw, monitorowania i wycofania w przypadku infrastruktury badawczej finansowanej ze środków publicznych, definicji wkładu własnego wolnego od wsparcia publicznego, kwalifikowalności podatku VAT.

Dla osi IX. *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem* realizacja pierwszych konkursów mogła rozpocząć się po opracowaniu/przyjęciu właściwych kryteriów wyboru projektów, które mogło nastąpić po wejściu w życie wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020 z dnia 28.05.2015 r. Brak ostatecznych rozwiązań prawnych dotyczących potwierdzania kwalifikacji w projektach współfinansowanych z EFS w związku z ustawą o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

⁴⁶ Dla Osi V. *Gospodarka przyjazna środowisku*, brak możliwości stwierdzenia zgodności realizowanych projektów z *Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami*, po skierowaniu sprawy do WSA w związku z rozstrzygnięciem nadzorczym Wojewody Mazowieckiego w przedmiocie stwierdzenia nieważności uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego zatwierdzającej *Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami*.

⁴⁷ Dla Osi VI. *Jakość życia*.

⁴⁸ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

w odniesieniu do której planowano złożyć do Komisji Europejskiej wnioski o płatność za bieżący i kolejny rok budżetowy.

2. Monitorowanie realizacji wskaźników finansowych i rzeczowych w odniesieniu do celów rocznych, pośrednich i końcowych RPO WM, a także osiągnięcie celów zapisanych w Ramach wykonania RPO WM

Opis stanu faktycznego

2.1. Monitorowanie osiągnięcia celów pośrednich i końcowych w powiązaniu z celami finansowymi RPO WM 2014–2020 w trybie kwartalnym i sporządzanie informacji kwartalnych

W grudniu 2014 r. Zarząd Województwa Mazowieckiego powołał Komitet Monitorujący RPO WM na lata 2014-2020⁴⁹. Do zadań Komitetu należało dokonywanie przeglądu wdrażania RPO WM 2014-2020 i postępów poczynionych na drodze do osiągnięcia jego celów oraz badanie innych kwestii wpływających na wykonanie RPO WM. Do 14 lipca 2017 r. odbyło się 27 posiedzeń Komitetu. Uchwałą Nr 17/IX/2016 Komitetu z 19 lutego 2016 r. powołano grupę roboczą do spraw horyzontalnych, do której zadań należało przygotowanie stanowisk w zakresie zagadnień będących przedmiotem prac Komitetu.

(dowód: akta kontroli tom I str. 359-374)

Zarząd Województwa 12 stycznia 2016 r. przyjął projekt *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020*⁵⁰, a 17 maja 2016 r. *Instrukcję Wykonawczą Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020*⁵¹. W *Instrukcji* określono m.in. procedury monitorowania realizacji RPO WM za pomocą tabel monitoringowych, wydatków zgodnie z zasadą n+3, a także procedury weryfikacji, sporządzania i przekazania informacji kwartalnej do Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa.

(dowód: akta kontroli tom I str. 375-390; tom V str. 437-458)

Informacje kwartalne dotyczące realizacji RPO WM Zarząd Województwa Mazowieckiego sporządzał i przekazywał w latach 2015-2017 do Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa, w terminie wskazanym w rozdziale 9 *Wytycznych w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020*. Zakres danych sprawozdawczych obejmował informacje określone w załącznikach nr I-III do ww. *Wytycznych*, dotyczące: realizacji RPO WM, działań informacyjnych i promocyjnych oraz realizacji komponentu pomocy technicznej. Od I kwartału 2016 r., zgodnie z załącznikiem I (tabela Nr 4) do ww. *Wytycznych*, w informacjach kwartalnych zamieszczano dane dotyczące dodatkowych celów rocznych wyznaczonych dla wskaźników finansowych i rzeczowych określonych w *Ramach wykonania RPO WM*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 391-396; tom V str. 14-266, 493-511)

⁴⁹ Dalej także: Komitet Monitorujący.

⁵⁰ Uchwała Nr 71/117/16 Zarządu Województwa Mazowieckiego z 12 stycznia 2016 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia projektu *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020*.

⁵¹ Nr 741/152/16 z 17 maja 2016 r. w sprawie przyjęcia *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020* (ze zm.).

2.2. Działania zaradcze w przypadku stwierdzenia odchyień od zakładanego scenariusza wdrażania RPO WM 2014-2020

W kwartalnych informacjach, dotyczących realizacji RPO WM (o których była mowa wyżej) Zarząd zamieszczał informacje o problemach we wdrażaniu RPO WM oraz o podjętych lub planowanych do podjęcia środkach zaradczych, zgodnie z pkt 2.1.3, ppkt 15 *Wytycznych w zakresie monitorowania*.

W wyniku analizy sposobu postępowania w odniesieniu do dwóch wybranych działań, w których zidentyfikowano trudności w realizacji wartości docelowych, polegające na niskim zainteresowaniu beneficjentów projektami⁵² stwierdzono, że Zarząd w związku z tymi problemami w kolejnych naborach zmienił założenia konkursów i kryteria oceny wniosków⁵³. Podjęte działania zaradcze były skuteczne i spowodowały wzrost liczby złożonych wniosków o dofinansowanie projektów, w jednym przypadku z 58 do 232, a w drugim z 48 do 91.

(dowód: akta kontroli tom I str. 393-446; tom V str. 17-366, 459-492)

2.3. Realizacja ustalonych w Ramach wykonania RPO WM 2014-2020 celów pośrednich dla 2018 r. i celów końcowych dla 2023 r. postępu rzeczowego i finansowego

W *Ramach wykonania RPO WM* jako cel finansowy pośredni do osiągnięcia w 2018 r., określono certyfikowane wydatki kwalifikowalne ogółem na kwotę 499,5 mln euro, natomiast jako cel finansowy końcowy do osiągnięcia w 2023 r. ww. wydatki na kwotę 2 521,1 mln euro.

Według stanu na 30 czerwca 2017 r. uzyskana wysokość tego wskaźnika wyniosła 65,9 mln euro, co stanowiło 13,2% jego poziomu planowanego do uzyskania do końca 2018 r. oraz 2,6% poziomu planowanego do uzyskania do końca 2023 r.⁵⁴.

Stopień realizacji wydatków określonych dla celu finansowego pośredniego w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych kształtował się następująco:

- osie III i VI - 0% (kwoty planowane: 52,0 i 16,5 mln euro);
- osie I, IV, V i IX - od 0,02 (os IV) do 5,0% (os IX);
- osie II i X - 21,0 i 11,4%,
- osie VII i VIII - 46,5 i 65,3%.

Stopień realizacji zaplanowanych wydatków określonych dla celu końcowego (do końca 2023 r. – 2 521,1 mln euro) w odniesieniu do poszczególnych osi priorytetowych kształtował się w przedziale od 0 do 13,52%.

(dowód: akta kontroli tom I str. 38-39, 504)

Do końca 2016 r. zrealizowano certyfikowane wydatki kwalifikowalne na kwotę 40,2 mln euro (dotyczące projektów ujętych w sześciu osiach priorytetowych), co stanowiło 100% planu na 2016 r. określonego w *systemie SL 2014*⁵⁵.

Na koniec 2017 r. zaplanowano realizację ww. wydatków (w odniesieniu do wszystkich osi priorytetowych) narastająco na kwotę 223,2 mln euro. Wg stanu na 30 czerwca 2017 r. zrealizowane wydatki wyniosły ogółem 65,9 mln euro,

⁵² Działanie 3.1. *Poprawa rozwoju MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw) na Mazowszu*, poddziałanie 3.1.2. *Rozwój MŚP (małych i średnich przedsiębiorstw)* i 9.1. *Aktywizacja społeczno-zawodowa osób wykluczonych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu*.

⁵³ W celu zwiększenia popytu w ramach Działania 3.1. podniesiono poziom maksymalnej kwoty dofinansowania z 70 tys. zł do 110 tys. zł oraz zwiększono maksymalny poziom dofinansowania z 60% do 80% kosztów kwalifikowalnych, w ramach działania 9.1. uproszczono i dokładniej opisano w regulaminach konkursów kryteria dostępu do poszczególnych konkursów.

⁵⁴ Bez uwzględnienia osi XI. Pomoc techniczna.

⁵⁵ SL 2014 – centralny system teleinformatyczny wspierający realizację programów operacyjnych realizowanych w ramach funduszy europejskich na lata 2014-2020, służy do wspierania procesów związanych z obsługą projektu, ewidencjonowaniem danych dotyczących realizacji programów operacyjnych i obsługą certyfikacji wydatków.

co oznacza, że plan ww. zrealizowany został w 29,5%. W przypadku poszczególnych osi wykonanie ww. planu kształtowało następująco:

- osie III i VI - 0% (kwoty planowane: 13,6 i 6,3 mln euro);
- oś IV - 0,2% (kwota planowana: 7,5 mln euro);
- osie I, II, V, IX i X - od 8,1 (oś I) do 17,7% (oś X);
- osie VII i VIII - 53,6 i 60,7%.

W *Planie wdrażania Programu w okresie 2016-2018 i systemie SL 2014* Urząd nie zaplanował uzyskania w latach 2016-2017 wskaźników rzeczowych określonych w *Ramach wykonania RPO WM*. Jednak w 2016 r. w przypadku trzech osi priorytetowych⁵⁶, a w 2017 r. w przypadku czterech osi⁵⁷ wyznaczone do osiągnięcia w 2018 r. wskaźniki zostały uzyskane częściowo lub w całości.

Wg stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. stopień wykonania planowanych celów rzeczowych wyznaczonych dla poszczególnych osi priorytetowych w porównaniu do ich wartości zakładanej do uzyskania w 2018 r. (cel rzeczowy pośredni) kształtował się następująco:

- osie II, III, IV, V, VI i VII - 0%⁵⁸;
- oś I - 1,7%⁵⁹;
- oś IX - 16,4%⁶⁰;
- oś VIII - dwa wskaźniki 108,4 i 80,0%⁶¹;
- oś X - dwa wskaźniki 114,9 i 86,2%, a trzeci - 1,5%⁶².

W porównaniu do wartości zakładanej do uzyskania w 2023 r. wartość wskaźników rzeczowych kształtowała się (cel rzeczowy końcowy) od 0 do 43,1%⁶³.

(dowód: akta kontroli tom I str. 54-71, 504)

Według stanu na 30 czerwca 2017 r. wykonanie celów finansowych i rzeczowych w poszczególnych osiach, zaplanowanych do osiągnięcia w 2016 r. i 2017 r., kształtowało się następująco:

- oś I. *Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce*: cel finansowy w 2016 r. zrealizowano w całości, w 2017 r. w 8,0%, celu rzeczowego na 2016 r. i 2017 r. nie planowano, jednak w 2017 r. wskaźnik wybrany do *Ram*

⁵⁶ VIII. *Rozwój rynku pracy*, IX. *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem*, X. *Edukacja dla rozwoju regionu*.

⁵⁷ I. *Wykorzystanie działalności badawczo-rozwojowej w gospodarce*, VIII. *Rozwój rynku pracy*, IX. *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem*, X. *Edukacja dla rozwoju regionu*.

⁵⁸ Dla poszczególnych osi zaplanowano na 2018 r. następujące wskaźniki rzeczowe: oś II: *Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości 3 dwustronna interakcja* – 24; oś III: *Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie* – 505; oś IV (trzy wskaźniki): *Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków* – 44, *Długość wybudowanych lub przebudowanych dróg dla rowerów* – 19 km, *Liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów typu "parkuj i jedź"* – 2; oś V (trzy wskaźniki): *Liczba wspartych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych* – 12, *Liczba obiektów zabytkowych objętych wsparciem* – 4, *Liczba instytucji kultury objętych wsparciem* – 3; oś VI: *Liczba obiektów kultury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach* – 4; oś VII: *Calkowita długość nowych dróg* – 7,5 km.

⁵⁹ Dla osi I zaplanowano na 2018 r. wskaźnik rzeczowy: *Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)* w kwocie 13,9 mln euro.

⁶⁰ Dla osi IX zaplanowano na 2018 r. wskaźnik rzeczowy: *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* – 12,4 tys. osób.

⁶¹ Dla osi VIII zaplanowano na 2018 r. dwa wskaźniki rzeczowe: *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* – 7,3 tys. osób; *Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* – 3,4 tys. osób.

⁶² Dla osi X zaplanowano na 2018 r. trzy wskaźniki rzeczowe: *Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie* – 15,2 tys. osób; *Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie* – 4,4 tys. osób; *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* – 5,0 tys. osób.

⁶³ Wg stanu na 30 czerwca 2017 r. zostały zrealizowane następujące wskaźniki rzeczowe: oś I *Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)* – 241,4 tys. euro; oś VIII *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* – 7,9 tys. osób; *Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* – 2,7 tys. osób; oś IX *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* – 2,0 tys. osób; oś X. m.in. *Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie* – 17,5 tys. osób; *Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie* – 3,8 tys. osób.

- wykonania zrealizowano w wartości odpowiadającej 1,7% wielkości zaplanowanej na koniec 2018 r.⁶⁴;
- oś II. *Wzrost e-potencjału Mazowsza*: cel finansowy w 2016 r. zrealizowano w całości, w 2017 r. w 6,5%, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano i nie wykonano;
 - oś III. *Rozwój potencjału innowacyjnego i przedsiębiorczości*: celu finansowego na 2016 r. nie planowano, w 2017 r. planu nie zrealizowano, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano i nie wykonano;
 - IV. *Przejście na gospodarkę niskoemisyjną*: celu finansowego na 2016 r. nie planowano, w 2017 r. zrealizowano 0,2% planu, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano i nie wykonano;
 - V. *Gospodarka przyjazna środowisku*: celu finansowego na 2016 r. nie planowano, w 2017 r. zrealizowano 14,8% planu, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano i nie wykonano;
 - VI. *Jakość życia*: celu finansowego na 2016 r. nie planowano, w 2017 r. planu nie zrealizowano, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano i nie wykonano;
 - VII. *Rozwój regionalnego systemu transportowego*: cel finansowy w 2016 r. zrealizowano w całości, w 2017 r. w 33,1%, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano i nie wykonano;
 - VIII. *Rozwój rynku pracy*: cel finansowy w 2016 r. zrealizowano w całości, w 2017 r. w 18,3%, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano, jednak wg stanu na 30 czerwca 2017 r. dwa wskaźniki wybrane do *Ram wykonania* zrealizowano w wartości odpowiadającej 108,4% i 80,0% wielkości zaplanowanej na koniec 2018 r.⁶⁵;
 - IX. *Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem*: cel finansowy w 2016 r. zrealizowano w całości, w 2017 r. w 12,4%, celu rzeczowego na 2016 r. i 2017 r. nie planowano, jednak wg stanu na 30 czerwca 2017 r. wskaźnik wybrany do *Ram wykonania* zrealizowano w wartości odpowiadającej 16,4% wielkości zaplanowanej na koniec 2018 r.⁶⁶;
 - X. *Edukacja dla rozwoju regionu*: cel finansowy w 2016 r. zrealizowano w całości, w 2017 r. w 14,3%, celów rzeczowych na 2016 r. i 2017 r. nie planowano, jednak wg stanu na 30 czerwca 2017 r. trzy wskaźniki wybrane do *Ram wykonania* zrealizowano w wartości odpowiadającej 114,9%, 86,15% i 1,5% wielkości zaplanowanej na koniec 2018 r.⁶⁷. (dowód: akta kontroli tom I str. 504)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że w ramach osi priorytetowych I oraz III-VI konkursy ogłaszane są zgodnie z harmonogramem naborów wniosków o dofinansowanie, w tempie umożliwiającym osiągnięcie na koniec 2018 r. zakładanych celów pośrednich określonych w *Programie*⁶⁸. W związku z powyższym w dokumentacji

⁶⁴ Wskaźnik rzeczowy *Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)* wykonano w kwocie 241,4 tys. euro.

⁶⁵ Wskaźnik rzeczowy *Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie* wykonano w 2016 r. w liczbie 2,9 tys. osób, w 2017 r. – 1,3 tys. osób. Wskaźnik *Liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie* wykonano w 2016 r. w liczbie 0,9 tys. osób, w 2017 r. – 0,2 tys. osób.

⁶⁶ Wskaźnik rzeczowy *Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie* wykonano w 2016 r. w liczbie 0,9 tys. osób, w 2017 r. – 1,2 tys. osób.

⁶⁷ Wskaźnik rzeczowy *Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie* wykonano w 2016 r. w liczbie 14,6 tys. osób, w 2017 r. – 2,3 tys. osób. Wskaźnik *Liczba osób o niskich kwalifikacjach objętych wsparciem w programie* wykonano w 2016 r. w liczbie 1,0 tys. osób, w 2017 r. – 2,8 tys. osób. Wskaźnik *Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy* wykonano w 2017 r. w liczbie 73 osoby.

⁶⁸ Według stanu na dzień 30 czerwca 2017 r.: W ramach osi I. ogłoszono osiem naborów, z których dwa jeszcze się nie zakończyły, trzy znajdowały się na etapie oceny wniosków, trzy rozstrzygnięto i trwa podpisywanie umów oraz wdrażanie

konkursowej większości ogłoszonych naborów postanowiono maksymalnie wydłużyć okresy realizacji projektów, tak by beneficjenci mieli możliwość realizacji projektów przemyślanych, cechujących się wysoką jakością. Dodatkowo, takie założenie minimalizuje ryzyko wystąpienia nieprawidłowości wynikających z realizacji projektów pod presją czasu.

Zarząd Województwa zapewnił osiągnięcie założonych wskaźników finansowych w poszczególnych osiach priorytetowych do końca 2017 r. oraz osiągnięcie celów pośrednich w 2018 r., zapisanych w *Ramach wykonania*, poprzez zatwierdzenie i realizację harmonogramu ogłaszania naborów w trybie konkursowym w latach 2015, 2016 i 2017 oraz przyjęcie do realizacji projektów pozakonkursowych. Wg stanu na 30 czerwca 2017 r. w ramach *RPO WM* ogłoszono 104 nabory w trybie konkursowym i 12 naborów w trybie pozakonkursowym, co dało 73,5% zaangażowania alokacji na lata 2014-2020 (bez rezerwy wykonania). W przypadku naborów, które nie cieszyły się zainteresowaniem wnioskodawców lub dostępna alokacja nie była wykorzystana po rozstrzygnięciu konkursu, ponawiano nabór, poprzedzając go analizą przeprowadzonego procesu wyboru projektów oraz dodatkową akcją promocyjno-informacyjną.

Zarząd Województwa Mazowieckiego przyjął 7 marca 2017 r. *Informację w sprawie planu działań na rzecz przyspieszenia kontraktacji w konkursach i naborach pozakonkursowych ogłoszonych z EFS w ramach RPO WM na lata 2014-2020*, której założeniem jest m.in. osiągnięcie odpowiedniego poziomu wskaźników określanych jako „kamienie milowe”, warunkujących uwolnienie rezerwy finansowej w wysokości 6% alokacji.

(dowód: akta kontroli tom I str. 448, 456-457; tom III str. 396, 403-407)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że dotychczasowe tempo realizacji wydatków w ramach *RPO WM*, które wg stanu na 30 czerwca 2017 r. w przypadku pięciu osi priorytetowych (I i III-VI) wynosiło poniżej 2% ich poziomu, który powinien być osiągnięty w 2018 r., stwarza ryzyko nieosiągnięcia celów pośrednich⁶⁹.

(dowód: akta kontroli tom I str. 504)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że aktualnie niski poziom certyfikacji spowodowany jest dopuszczalnymi terminami realizacji projektów, które w większości naborów określone zostały na lata 2018-2020. Na obecnym etapie wdrażania *RPO WM 2014-2020* nie można mówić o ryzyku utraty części środków unijnych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 448, 456-457; tom III str. 69-71)

Ocena cząstkowa

Zarząd Województwa Mazowieckiego opracował i uruchomił system kwartalnej oceny realizacji celów finansowo-rzeczowych *RPO WM 2014-2020*. Informacje kwartalne dotyczące realizacji *RPO WM* sporządzano zgodnie z *Wytocznymi*

projektów. Okres realizacji projektów przypada na lata 2018-2020. W ramach osi III. ogłoszono 12 naborów, z których trzy się nie zakończyły, pięć znajdowało się na etapie oceny wniosków, cztery rozstrzygnięto i trwa podpisywanie umów. Zgodnie z regulaminami konkursów pierwsze projekty w ramach ww. osi powinny zakończyć się do czerwca 2018 r. W ramach osi IV. ogłoszono 13 naborów, z których sześć jeszcze się nie zakończyły, osiem znajdowało się na etapie oceny wniosków, pięć rozstrzygnięto i trwa podpisywanie umów. Zgodnie z zapisami regulaminów konkursów realizacja pierwszych projektów powinna zakończyć się do końca czerwca 2018 r. W ramach osi V. ogłoszono 12 naborów, z których dwa jeszcze się nie zakończyły, cztery znajdowało się na etapie oceny wniosków, pięć rozstrzygnięto i trwa podpisywanie umów, a w przypadku jednego zakończono (Działanie 5.2) nie ma możliwości podpisywania umów ze względu na brak wojewódzkiego planu gospodarki odpadami. Zgodnie z zapisami regulaminów konkursów realizacja projektów w dwóch naborach powinna zakończyć się do końca 2017 roku, natomiast w przypadku pozostałych konkursów projekty powinny być zrealizowane w latach 2018-2020. W ramach osi VI. ogłoszono sześć naborów, z których trzy jeszcze się nie zakończyły, trzy znajdowało się na etapie oceny wniosków.

⁶⁹ Zgodnie z art. 6 ust. 2 *rozporządzenia wykonawczego Nr 215/2014* cele pośrednie lub końcowe osi priorytetowej uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki zawarte w odpowiednich *Ramach wykonania* osiągnęły co najmniej 85% wartości celu pośredniego do końca 2018 r. W drodze odstępstwa, w przypadku gdy *Ramy wykonania* obejmują trzy lub więcej wskaźników, cele pośrednie lub końcowe osi priorytetowej uważa się za osiągnięte, jeżeli wszystkie wskaźniki z wyjątkiem jednego osiągnęły co najmniej 85% wartości odpowiedniego celu pośredniego do końca 2018 r.

w zakresie sprawozdawczości na lata 2014-2020 i terminowo przekazano je do Instytucji Koordynującej Umowę Partnerstwa.

Zarząd podejmował środki zaradcze w przypadku stwierdzenia odchylenia od przyjętego planu realizacji celów. Jednak stopień wykorzystania środków UE, który w przypadku pięciu osi priorytetowych w dniu 30 czerwca 2017 r. wynosił poniżej 2% poziomu, który powinien być osiągnięty w 2018 r., stwarzać może ryzyko nieosiągnięcia wskaźników finansowych dotyczących całkowitej kwoty wydatków kwalifikowalnych zaplanowanych do poniesienia do końca 2018 r.

3. Działania Zarządu Województwa Mazowieckiego w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu wykorzystania alokacji i certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej koniecznego do uniknięcia utraty części środków

Opis stanu faktycznego

3.1. Realizacja celu certyfikacji RPO WM 2014-2020 w celu zapobiegania utraty części środków zgodnie z zasadą n+3⁷⁰

Dla RPO WM, który został przyjęty przez Komisję Europejską decyzją wykonawczą⁷¹ z 12 lutego 2015 r., pierwsze rozliczenie wykorzystania alokacji środków UE przyznanych na realizację RPO WM w kontekście zasady n+3 nastąpić ma z końcem 2018 r.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich w zestawieniu⁷² z 2 sierpnia 2017 r. podał, że w celu osiągnięcia zakładanych efektów w postaci wykonania zasady n+3 i uniknięcia ryzyka utraty części środków Programu, Zarząd Województwa powinien do końca 2018 r. certyfikować kwotę dofinansowania w ramach EFRR i EFS na poziomie minimum 21,4% ogólnej kwoty dofinansowania przyznanej z UE na realizację RPO WM bez rezerwy wykonania. W przypadku środków z EFRR powinna to być kwota minimum 310,8 mln euro, natomiast w przypadku środków z EFS⁷³ – 109,7 mln euro. Dyrektor Urzędu w wyjaśnieniach z 18 sierpnia 2017 r. podał, że kwota certyfikowanych wydatków do KE wg zasady n+3 wyznaczona do uzyskania w 2018 r., zmieniła się na 329,6 mln euro.

W opracowanej przez Urząd informacji dla Zarządu w sprawie prognozy certyfikacji środków do Komisji Europejskiej w latach 2014-2023 w ramach RPO WM z dnia 22 sierpnia 2016 r. zaproponowano przyjęcie, jako planowanego do osiągnięcia do końca 2018 r., wskaźnika certyfikacji wydatków w wymiarze 24,8% środków alokacji.

Do 30 czerwca 2017 r. kwota certyfikowanych wydatków, wynikająca z wniosków o płatność skierowanych do Komisji Europejskiej wyniosła ogółem 61,0 mln euro (z czego 28,6 mln euro dotyczyło dofinansowania z EFRR, a 32,4 mln euro z EFS), co stanowiło 14,5% kwoty wskazanej przez Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich (420,4 mln euro) oraz 18,5% kwoty wskazanej przez Dyrektora Urzędu (329,6 mln euro).

Najniższy poziom certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej dotyczył osi priorytetowych I, III-VI. Procent wykonania celu n+3 na 2018 r. (dotyczący alokacji na 2014 i 2015 r.), wg danych przedstawionych przez Urząd Marszałkowski

⁷⁰ Określona w art. 86 rozporządzenia Nr 1303/2013.

⁷¹ Nr CCI 2014PL16M2OP007.

⁷² Zestawienie pn. »Wykonanie celu n+3 na 2017 r. i 2018 r. oraz alokacji na lata 2014-2020 – certyfikacja od IC do KE na 30 czerwca 2017 r. Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego«.

⁷³ Łącznie z osią XI. Pomoc techniczna.

kształtował się dla tych osi następująco: oś I – 0,8%, oś III – 0,0%, oś IV – 0,02%, oś V – 1,8%, oś VI – 0,0%.

(dowód: akta kontroli tom I str. 5-15, 505; tom III str. 338-340, 531-532)

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich wyjaśnił, że przyczynami niskiego poziomu certyfikacji wydatków w tych przypadkach były m.in. błędy we wnioskach składanych przez beneficjentów, brak wytycznych⁷⁴, a w przypadku osi priorytetowej V. *Gospodarka przyjazna środowisku*, potwierdzenie przez Komisję Europejską dopiero w sierpniu 2017 r. spełnienia warunku ex-ante⁷⁵ dotyczącego opracowania wojewódzkiego programu gospodarki odpadami.

(dowód: akta kontroli tom III str. 382-385)

3.2. Realizacja Planu certyfikacji wydatków w ramach funduszy Polityki Spójności na 2016 r. i postęp w realizacji Planu certyfikacji środków do KE w 2017 r.

W Planie certyfikacji środków w 2016 r. w programach współfinansowanych z funduszy europejskich w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020, przyjętym przez Radę Ministrów 29 marca 2016 r., dla RPO WM ustalono prognozę certyfikowanych wydatków ze środków UE na kwotę 571,5 mln zł, która odpowiadała prognozie certyfikacji zgłoszonej przez Województwo Mazowieckie do Komisji Europejskiej w styczniu 2016 r.⁷⁶ W odpowiedzi na pismo Ministerstwa Rozwoju z 31 marca 2016 r. w sprawie dokonania podziału ww. kwoty na poszczególne kwartały 2016 r. Urząd Marszałkowski w piśmie z 8 kwietnia 2016 r. przypisał do poszczególnych kwartałów certyfikowane wydatki ze środków UE na kwotę ogółem 149,0 mln zł, uzasadniając obniżenie prognozy faktycznym tempem realizacji Programu.

W piśmie z 16 czerwca 2016 r. zawierającym prognozę wydatków wniosków o płatność na lata 2016-2017, Urząd określił prognozowaną kwotę na 2016 r. w wysokości 136,9 mln zł. W reakcji na powyższe Minister Rozwoju w piśmie z 7 lipca 2016 r. zwrócił się do Marszałka Województwa o ponowną analizę prognoz i zwiększenie wykazanych kwot. W odpowiedzi z 12 lipca 2016 r. Marszałek Województwa poinformował, że nie widzi takiej możliwości, wskazując czynniki, które miały wpływ na dokonanie korekty prognozy (m.in. brak zaktualizowania Krajowego planu gospodarki odpadami, opóźnienia w ocenie Planów Gospodarki Niskoemisyjnej). W piśmie z 20 lipca 2016 r. Minister Rozwoju przekazał zatwierdzony plan certyfikacji środków, który dla RPO WM określony został na kwotę 571,5 mln zł.

Wydatki kwalifikowalne certyfikowane do Komisji Europejskiej do końca 2016 r. w ramach RPO WM wyniosły 162,8 mln zł, co stanowiło 28,5% ww. planu.

(dowód: akta kontroli tom III str. 297-335, 392-394)

⁷⁴ Np. dla osi I. brak wytycznych MR w zakresie: podziału projektu na część gospodarczą i niegospodarczą, definicji wskaźnika – przychody z sektora przedsiębiorstw, monitorowania i wycofania w przypadku infrastruktury badawczej finansowanej ze środków publicznych, definicji wkładu własnego wolnego od wsparcia publicznego, spełnienia warunku – efekt zachęty, kwalifikowalności podatku VAT.

Dla osi IX. realizacja pierwszych konkursów mogła rozpocząć się po opracowaniu/przyjęciu właściwych kryteriów wyboru projektów, które mogło nastąpić po wejściu w życie wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020 z dnia 28.05.2015 r. Brak ostatecznych rozwiązań prawnych dotyczących potwierdzania kwalifikacji w projektach współfinansowanych z EFS w związku z ustawą o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

⁷⁵ Dla osi V. brak możliwości podpisania umów w ramach Działania 5.2 ze względu na brak możliwości stwierdzenia zgodności realizowanych projektów z zatwierdzonym Planem inwestycyjnym dla województwa mazowieckiego, opracowywanym w ramach *Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016-2021 z uwzględnieniem lat 2022-2027*. Sprawa skierowana do WSA.

⁷⁶ Potwierdzenie przyjęcia przez KE z systemu SFC2014 w dniu 29 stycznia 2016 r.

Ministerstwo Rozwoju, uwzględniając powyższe wykonanie, określiło w styczniu 2017 r. w dokumencie pn. *Plan certyfikacji środków do KE w 2017 r. oraz zakładany na 2017 r. poziom dofinansowania unijnego w umowach o dofinansowanie w programach współfinansowanych z funduszy europejskich w ramach UP 2014-2020*, dla RPO WM prognozę certyfikowanych wydatków ze środków UE w 2017 r. w kwocie 926,8 mln zł.

Marszałek Województwa poinformował Ministra Rozwoju i Finansów, że nie może przesłać do Komisji Europejskiej prognoz w wysokości wskazanej przez Ministerstwo. Zarząd Województwa założył na koniec 2018 r. certyfikację w wysokości 24,8% alokacji, podobnie jak Ministerstwo Rozwoju (25%), jednak rozbieżność na lata jest inna, ponieważ uwzględnia faktyczny postęp w realizacji Programu i czynniki zewnętrzne, mające wpływ na realizację projektów.

W prognozie wniosków o płatność, określonej w piśmie z 25 stycznia 2017 r., przesłanej do Komisji Europejskiej, Urząd Marszałkowski określił planowany poziom certyfikacji wydatków w tym zakresie w 2017 r. na kwotę 687,0 mln zł, a w 2018 r. na kwotę 1 446,2 mln zł. W kolejnej prognozie wniosków o płatność, określonej w piśmie z 19 lipca 2017 r., przesłanej do Komisji Europejskiej, Urząd określił wydatki kwalifikowalne ze środków UE w 2017 r. na kwotę 537,9 mln zł, a w 2018 r. na kwotę 1 393,8 mln zł. Uzasadniając przedmiotową prognozę Marszałek wskazał, że Zarząd napotyka trudności we wdrażaniu RPO WM, które są na bieżąco analizowane i rozwiązywane. Dotyczy to m.in. nierównomiernego zainteresowania konkursami, słabej jakości składanych wniosków o dofinansowanie, rezygnacji beneficjentów z realizacji projektów, na które już wcześniej podpisali umowy. Problemem jest również brak możliwości podpisania umów w ramach Działania 5.2., ze względu na niemożność stwierdzenia zgodności proponowanych do realizacji projektów z *Planem Inwestycyjnym* dla województwa mazowieckiego, opracowanym w ramach *Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami*.

(dowód: akta kontroli tom III str. 297-298, 350-379, 392-394)

3.3. Realizacja naboru projektów w poszczególnych osiach priorytetowych i zakładanego postępu w wydatkowaniu alokacji środków UE

Nabór projektów w poszczególnych osiach priorytetowych odbywał się zgodnie z harmonogramami naborów, zatwierdzonymi uchwałami Zarządu Województwa Mazowieckiego. W latach 2015 – 2016 rozpoczęto nabór projektów w ramach wszystkich osi priorytetowych. (dowód: akta kontroli tom I str. 136-186, 503)

Monitorowanie przez Urząd Marszałkowski przebiegu realizacji RPO WM, w tym postępów w zawieraniu umów na realizację projektów oraz wydatkowania środków UE na ten cel odbywało się na zasadach określonych w *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020*.

(dowód: akta kontroli tom I str. 391-446; tom V str. 1-436)

Postęp w realizacji RPO WM według stanu na 31 grudnia 2015 r.⁷⁷, 30 czerwca 2016 r. oraz 30 czerwca 2017 r. kształtował się następująco⁷⁸:

- liczba wniosków złożonych w ramach naborów, które pozytywnie przeszły etap kontroli formalnej (odpowiednio): 46, 1 371 i 3 618;
- kwota dofinansowania ze środków UE ujęta w ww. wnioskach beneficjentów: 213,7 mln zł, 1 401,6 mln zł i 5 984,8 mln zł, co stanowiło 2,6, 16,8 i 71,6% ogółu środków UE przyznanych na realizację RPO WM;

⁷⁷ Wg stanu na 30 czerwca 2015 r. nie rozpoczęto żadnego naboru.

⁷⁸ Uwzględniający wydatki na oś XI Pomoc techniczna.

- liczba zawartych umów z beneficjentami o dofinansowanie: 46, 79 i 977;
- kwota dofinansowania z UE wynikająca z zawartych umów z beneficjentami: 213,7 mln zł, 252,2 mln zł i 2 672,1 mln zł, co stanowiło 2,6, 3,0 i 32,0% środków UE przyznanych na realizację RPO WM,
- kwota dofinansowania ujęta we wnioskach beneficjentów o płatność: 0 mln zł; 59,8 mln zł i 393,0 mln zł, co stanowiło 0, 0,7 i 4,7% środków UE przyznanych na realizację RPO WM.

W przypadku dwóch osi priorytetowych wybranych do kontroli (o niskim i najwyższym poziomie certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej) postęp w realizacji RPO WM według stanu na 31 grudnia 2015 r., 30 czerwca 2016 r. oraz 30 czerwca 2017 r. kształtował się następująco:

1) Oś IV

- liczba wniosków złożonych w ramach naborów, które pozytywnie przeszły etap kontroli formalnej (odpowiednio): 0, 0 i 344⁷⁹;
- kwota dofinansowania ze środków UE ujęta w ww. wnioskach beneficjentów: 1 413,6 mln zł, co stanowiło 109,0% środków UE przyznanych na realizację projektów w ramach tej osi;
- liczba zawartych umów z beneficjentami o dofinansowanie: 0, 0 i 95⁸⁰;
- kwota dofinansowania z UE wynikająca z zawartych umów z beneficjentami: 586,2 mln zł, co stanowiło 45,2% środków UE przyznanych na realizację projektów w ramach tej osi;
- kwota dofinansowania ujęta we wnioskach beneficjentów o płatność: 0 mln zł; 0 mln zł i 0,5 mln zł, co stanowiło 0, 0 i 0,04% środków UE przyznanych na realizację projektów w ramach tej osi.

2) Oś VIII

- liczba wniosków złożonych w ramach naborów, które pozytywnie przeszły etap kontroli formalnej (odpowiednio): 39, 147 i 242;
- kwota dofinansowania ze środków UE ujęta w ww. wnioskach beneficjentów: 94,0 mln zł, 187,5 mln zł i 379,4 mln zł, co stanowiło 17,0, 34,0 i 68,8% ogółu środków UE przyznanych na realizację projektów w ramach tej osi;
- liczba zawartych umów z beneficjentami o dofinansowanie: 39, 39 i 121;
- kwota dofinansowania z UE wynikająca z zawartych umów z beneficjentami: 94,0 mln zł, 93,5 mln zł i 250,9 mln zł, co stanowiło 17,0, 16,9 i 45,5% środków UE przyznanych na realizację projektów w ramach tej osi;
- kwota dofinansowania ujęta we wnioskach beneficjentów o płatność: 0 mln zł; 44,2 mln zł i 87,0 mln zł, co stanowiło 0, 8,0 i 15,8% środków UE przyznanych na realizację projektów w ramach tej osi.

(dowód: akta kontroli tom I str. 503)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą niskiego poziomu certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej w przypadku projektów realizowanych w ramach osi priorytetowych I, III-VI, skutkującego zagrożeniem wykonania celu określonego dla zasady n+3 na 2018 r. Wg danych przedstawionych przez Urząd Marszałkowski stopień osiągnięcia ww. celu dla tych osi kształtował się następująco: oś I – 0,8%, oś III – 0,0%, oś IV – 0,02%, oś V – 1,8%, oś VI – 0,0%.

(dowód: akta kontroli tom I str. 5-15, 505; tom III str. 531-532)

⁷⁹ W tym wg stanu na 31 grudnia 2016 r. – 307 wniosków, kwota dofinansowania ze środków UE ujęta w ww. wnioskach beneficjentów: 1 146,1 mln zł, co stanowiło 88,3% ogółu środków UE przyznanych na realizację RPO WM.

⁸⁰ W tym wg stanu na 31 grudnia 2016 r. – 33 umowy, kwota dofinansowania z UE wynikająca z zawartych umów z beneficjentami: 362,0 mln zł, co stanowiło 27,9% środków UE przyznanych na realizację RPO WM.

Zarząd Województwa Mazowieckiego podejmował działania w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu wykorzystania alokacji i certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej koniecznego dla uniknięcia utraty części środków zgodnie z zasadą n+3, m.in. poprzez zatwierdzanie harmonogramów naborów wniosków dotyczących realizacji projektów oraz monitorowanie przebiegu realizacji RPO WM. W celu zminimalizowania ryzyka utraty środków m.in. w przypadku stwierdzenia wydatków niekwalifikowalnych wyznaczono jako cel uzyskanie poziomu certyfikacji wydatków na koniec 2018 r. w wymiarze 24,8%, tj. wyższym niż wymagany. Niski poziom certyfikacji wydatków do Komisji Europejskiej w przypadku części osi priorytetowych, skutkować może zagrożeniem niewykonania celu określonego dla zasady n+3 na 2018 r.

4. Realizacja działań określonych w Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji RPO WM w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020

Opis stanu faktycznego

4.1. Realizacja zadania w zakresie wdrożenia instrumentów finansowych⁸¹

W Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020, wskazano, że w celu uruchomienia instrumentów finansowych, konieczne jest, w terminie do końca II kw. 2016 r.:

- zakończenie procesów związanych z określaniem zakresu wsparcia w formie instrumentów zwrotnych w ramach poszczególnych programów operacyjnych;
- uzyskanie potwierdzenia, ze strony Komisji Europejskiej o braku konieczności stosowania procedur konkurencyjnych w zakresie powierzenia Bankowi Gospodarstwa Krajowego, Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości roli podmiotu, o którym mowa w art. 2 pkt 27 rozporządzenia Nr 1303/2013;
- przeprowadzenie procedury wyboru pośredników finansowych.

W Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020, wielkość alokacji wydatków ze środków UE na instrumenty finansowe określono na kwotę 106,4 mln euro (co stanowiło 5,09% ogółu środków UE przyznanych na realizację RPO WM). Alokację środków UE na ten cel zaplanowano w trzech osiach priorytetowych (III, IV i VI), priorytety inwestycyjne w ramach czterech priorytetów inwestycyjnych (3c, 4a, 4c i 9b).

(dowód: akta kontroli tom II str. 1-7, 128, 552, 554; tom V str. 437-458)

Zakres i formy zastosowania instrumentów finansowych ustalono, zgodnie z art. 37 rozporządzenia Nr 1303/2013, w oparciu o wyniki Analizy ex-ante zawodności rynku i nieoptymalnego poziomu inwestycji na terenie województwa mazowieckiego w kontekście wdrażania RPO WM 2014-2020, która 26 maja 2015 r. została zaprezentowana Zarządowi Wojewódzkiemu i 16 lipca 2015 r. Komitetowi Monitorującemu.

(dowód: akta kontroli tom I str. 222; tom II str. 5-6, 8, 11, 13-27, 128, 552, 554)

W przypadku trzech priorytetów inwestycyjnych (4a, 4c i 9b) proces wdrażania ww. instrumentów kształtował się następująco:

⁸¹ Instrumenty finansowe – instrumenty, o których mowa w części drugiej w tytule IV rozporządzenia nr 1303/2013: zasilenia kapitałowe, fundusze pożyczkowe, gwarancje, leasing.

- 26 stycznia 2016 r. Zarząd Województwa przyjął informację dotyczącą powierzenia zadań wdrożeniowych Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu, w trybie art. 38 ust 4 lit b ppkt (i) *rozporządzenia nr 1303/2013*;
- 9 grudnia 2016 r. Zarząd Województwa podpisał umowę z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w sprawie powierzenia Bankowi wrażania instrumentów finansowych i zarządzania środkami przeznaczonymi na ten cel w ramach trzech priorytetów inwestycyjnych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 6, 30, 32, 60-107, 128)

W przypadku czwartego priorytetu inwestycyjnego 3c⁸² proces ten kształtował się następująco:

- 29 listopada 2016 r. Zarząd Województwa przyjął informację w sprawie możliwości i warunków podjęcia współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego przy wdrażaniu instrumentów finansowych;
- 2 maja 2016 r. Komisja Europejska wystawiła potwierdzenie o braku konieczności stosowania procedur konkurencyjnych w zakresie powierzenia Bankowi Gospodarstwa Krajowego roli podmiotu, o którym mowa w art. 2 pkt 27 *rozporządzenia Nr 1303/2013*;
- 14 czerwca 2017 r. Zarząd Województwa podpisał umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w sprawie powierzenia Bankowi wrażania instrumentów finansowych i zarządzania środkami przeznaczonymi na ten cel w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego.

(dowód: akta kontroli tom II str. 6, 37-43, 58-59, 108-128)

W umowach z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i Bankiem Gospodarstwa Krajowego, określono że dokonają one wyboru pośredników finansowych.

Do dnia kontroli tego zagadnienia (19 lipca 2017 r.) ww. Banki nie dokonały tego wyboru.

(dowód: akta kontroli tom II str. 6, 68, 117, 552, 555)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że przedmiotowych działań nie zakończono do końca 2016 r. z powodu przedłużającego się procesu przygotowania projektu umowy o finansowaniu przez Europejski Bank Inwestycyjny oraz wypracowywania najbardziej optymalnego modelu wdrażania instrumentów finansowych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

(dowód: akta kontroli tom II str. 552, 555)

4.2. Wdrażanie do realizacji instrumentu pn. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne⁸³

W Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020, wskazano, że w celu przyspieszenia realizacji ZIT do marca 2016 r. nastąpić powinno zakończenie procesu przygotowania/poprawiania strategii ZIT oraz ich opiniowania, a także przyjęcie przez Komitety Monitorujące kryteriów wyboru projektów w formule ZIT oraz ogłoszenie konkursów.

W RPO WM zaplanowano zastosowanie ZIT w pięciu osiach priorytetowych w ramach siedmiu działań poddziałań⁸⁴.

⁸² 3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.

⁸³ O których mowa w art. 36 rozporządzenia nr 1303/2013, dalej także ZIT.

⁸⁴ 2.1.2 E – usługi dla Mazowsza w ramach ZIT, 3.1.1 Rozwój MŚP w ramach ZIT, 3.2.1 Promocja gospodarcza regionu w ramach ZIT, 4.3.2 Mobilność miejska w ramach ZIT, 8.3.2 Ułatwianie powrotu do aktywności zawodowej w ramach ZIT, 10.1.2 Edukacja ogólna w ramach ZIT, 10.3.3 Doradztwo edukacyjno -zawodowe w ramach ZIT w ramach (priorytety inwestycyjne: 2c, 3a, 3b, 4e, 8iv, 10i, 10iv).

W Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 wielkość alokacji wydatków ze środków UE na ZIT określono na kwotę 165,8 mln euro (142,1 mln euro ze środków EFRR oraz 23,7 mln euro ze środków EFS), co stanowiło 7,9% ogółu środków UE przyznanych na realizację RPO WM.

(dowód: akta kontroli tom I str. 506; tom II str. 129-135, 250; tom V str. 437-458)

Proces wdrażania ZIT kształtował się następująco:

- 9 lipca 2015 r. Zarząd Województwa podpisał porozumienie w sprawie powierzenia m.st. Warszawie zadań instytucji pośredniczącej w ramach ww. instrumentu, zgodnie z którym działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych realizować mają wspólnie m.st. Warszawa i 40 jednostek samorządu terytorialnego, które 21 lutego 2014 r. podpisały porozumienie o współpracy w zakresie realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego⁸⁵;
- 27 października 2015 r. Zarząd pozytywnie zaopiniował *Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego 2014-2020*⁸⁶ (w zakresie możliwości jej finansowania w ramach RPO WM), którą następnie 13 listopada 2015 r. pozytywnie zaopiniował Minister Infrastruktury i Rozwoju⁸⁷.

(dowód: akta kontroli tom II str. 136-188, 552-553, 558)

W odpowiedzi na pismo Ministerstwa Rozwoju z 21 listopada 2016 r., w którym przekazano rekomendacje opracowania planów naprawczych przez instytucje zarządzające RPO WM (we współpracy z właściwym Związkiem ZIT) Marszałek Województwa w styczniu i marcu 2017 r. przekazał do Ministerstwa Rozwoju kolejne wersje *Planu naprawczego dla wdrażania instrumentu ZIT w województwie mazowieckim*. Zawierał on diagnozę stanu wdrażania Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz rekomendacje dotyczące usprawnienia tego procesu, m.in. w zakresie optymalizacji podziału zadań, zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego, skrócenia czasu naboru i oceny wniosków w konkursach oraz działań naprawczych w ramach poszczególnych celów tematycznych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 189-216)

Urząd Marszałkowski monitorował skuteczność podejmowanych przez m.st. Warszawę działań na rzecz przyspieszenia procesu wdrażania ZIT Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego⁸⁸.

W piśmie z 3 lipca 2017 r. Zastępca Prezydenta m. st. Warszawy poinformował Marszałka Województwa, że aktualny stan kontraktacji dla ZIT WOF wynosi ponad 45% łącznej alokacji dla tego instrumentu określonej w RPO WM, tj. przekracza wartość oczekiwaną przez Ministerstwo Rozwoju na koniec II kw. tego roku (41,1%). Wskazał również na występujące problemy mające wpływ na osłabienie dynamiki kontraktacji, z których najważniejsze dotyczyły:

- procesu wdrażania projektów z zakresu transportu niskoemisyjnego;
- wpływu reformy oświaty na realizację projektów w zakresie edukacji ogólnej i doradztwa edukacyjno-zawodowego;

⁸⁵ Dalej także: ZIT WOF.

⁸⁶ Celem głównym *Strategii ZIT WOF* była integracja Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, przy jednoczesnym budowaniu jego przewag konkurencyjnych, w tym zwiększenie dostępności usług publicznych, rozwój sieci powiązań gospodarczych, poprawa jakości przestrzeni.

⁸⁷ Do czasu kontroli tego zagadnienia (19 lipca 2017 r.) *Strategia* nie była zmieniana.

⁸⁸ Pisma z listopada 2016 r., czerwca i sierpnia 2017 r.

- modelu wdrażania projektu dotyczącego promocji gospodarczej WOF;
- niewielkiego zainteresowania wnioskodawców naborami w ramach poddziałania 3.1.1. *Rozwój MŚP w ramach ZIT*.

(dowód: akta kontroli tom II str. 220-249, 507-510)

Według stanu na 30 czerwca 2017 r. stan realizacji projektów w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, kształtował się następująco:

- podpisano 47 umów na realizację projektów, z dofinansowaniem ze środków UE w kwocie 82,7 mln euro, co stanowiło 49,9% kwoty środków UE alokowanych w ramach *RPO WM* na ten instrument;
- beneficjenci złożyli 27 wniosków o płatność, dotyczących przyznania dofinansowania ze środków UE w kwocie ogółem 0,1 mln euro, co stanowiło 0,06% ww. kwoty środków UE przeznaczonych na ten instrument.

(dowód: akta kontroli tom I str. 506; tom II str. 129-135)

4.3. Usprawnienia organizacyjne wprowadzone w celu zapewnienia dobrego przygotowania potencjalnych wnioskodawców do naborów wniosków w trybie konkursowym i pozakonkursowym oraz dostosowanie do tych celów działań informacyjno-promocyjnych

W Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020, wskazano, że dla zapewnienia odpowiedniego poziomu zaangażowania alokacji, kontraktacji i realizacji wskaźników rzeczowych wymagane jest m.in. dostosowanie do tych celów działań informacyjno-promocyjnych oraz odpowiedniego wsparcia beneficjentów.

Zarząd Województwa realizację działań informacyjno-promocyjnych i szkoleniowych dla beneficjentów powierzył, na podstawie porozumień zawartych w 2015 r., instytucjom pośredniczącym, tj. Mazowieckiej Jednostce Wdrażania Programów Unijnych⁸⁹, Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Warszawie⁹⁰ i m.st. Warszawa (w ramach realizacji ZIT WOF)⁹¹, do których zadań należy m.in. przygotowanie beneficjentów do aplikowania w ramach poszczególnych naborów.

(dowód: akta kontroli tom II str. 145, 257, 270, 281; tom V str. 437-458)

Według *Instrukcji Wykonawczej Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014-2020*, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych była odpowiedzialna za przygotowanie i monitorowanie rocznego planu działań informacyjnych i promocyjnych *RPO WM* oraz przygotowanie sprawozdania dotyczącego promocji i informacji, w tym również w odniesieniu do zadań realizowanych w ramach ZIT WOF oraz przez Wojewódzki Urząd Pracy.

Jak wynika z informacji zamieszczonych w sporządzonych przez ww. jednostkę sprawozdaniach dotyczących promocji i informacji, poszczególne instytucje pośredniczące podejmowały różnorodne działania informacyjne, edukacyjne i szkoleniowe, których adresatem byli beneficjenci lub potencjalni beneficjenci *RPO WM*.

(dowód: akta kontroli tom II str. 300-427; tom V str. 437-458)

Urząd zwracając się do Instytucji Pośredniczących o podjęcie działań na rzecz przyspieszenia naborów wniosków w trybie konkursowym i pozakonkursowym wskazywał, że konieczna jest intensyfikacja działań promocyjnych zachęcających

⁸⁹ Porozumienie z 2 lipca 2015 r., ze zm.

⁹⁰ Porozumienie z 27 maja 2015 r., ze zm.

⁹¹ Porozumienie z 9 lipca 2015 r., ze zm.

potencjalnych beneficjentów do udziału w naborach, w szczególności cieszących się najmniejszym zainteresowaniem. Podał, że tego rodzaju informacje powinny być przekazywane z pomocą właściwych kanałów komunikacji, odpowiadających danej grupie docelowej (np. w formie organizacji szkoleń). Na konieczność zintensyfikowania działań informacyjno-promocyjnych zwrócono również uwagę w opracowanym na początku 2017 r. *Planie naprawczym dla wdrażania instrumentu ZIW w województwie mazowieckim*.

(dowód: akta kontroli tom II str. 205, 522, 527)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że Zarząd Województwa Mazowieckiego prowadził działania w zakresie:

- rozpoznania aktualnego zapotrzebowania na wsparcie z UE, w ramach których opracował m.in. analizę dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat trzech w województwie mazowieckim, ankietę dla ośrodków pomocy społecznej na temat barier i oczekiwań przedsięwzięć współfinansowanych z EFS, ankietę dla powiatów nt. przyczyn niskiego zainteresowania projektami dotyczącymi doskonalenia zawodowego uczniów, analizę wskaźników dotyczących potencjału społeczno-ekonomicznego województwa w obszarze oddziaływania EFS;
- wyjaśniania charakteru poszczególnych konkursów, co obejmowało m.in. konsultowanie kryteriów, przygotowywanie interpretacji i odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania, publikowanie na stronie internetowej planów działania w zakresie osi priorytetowych współfinansowanych z EFS;
- włączania się pracowników Urzędu w wybrane działania szkoleniowe.

(dowód: akta kontroli tom II str. 553, 558-560)

4.4. Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji RPO WM

Planowane działania na rzecz skrócenia czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie i zawierania umów o dofinansowanie określone zostały m.in. w następujących dokumentach:

- *Informacji w sprawie założeń do realizacji ram wykonania (kamieni milowych) stanowiących cele pośrednie i końcowe RPO WM 2014-2020*, w której m.in. ustalono, że średni czas od momentu zakończenia naboru do podpisania umowy z beneficjentami powinien wynosić trzy kwartały;
- *Informacji w sprawie planu działań na rzecz przyspieszenia kontraktacji w konkursach i naborach pozakonkursowych ogłoszonych z EFS w ramach RPO WM na lata 2014-2020*, w której wskazano rodzaje działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji RPO WM, do których realizacji zobowiązane zostaną instytucje zaangażowane w zarządzanie i wdrażanie projektów finansowanych z tego Funduszu.

(dowód: akta kontroli tom I str. 483-494; tom II str. 511-528)

W związku z przyjęciem ww. *Informacji* Urząd skierował do Instytucji Pośredniczących kilkanaście rekomendacji usprawnień organizacyjnych w zakresie oceny wniosków i podpisywania umów o dofinansowanie, dotyczących m.in.:

- rozstrzygnięcia konkursów ogłoszonych w 2016 r. w II kwartale 2017 r.;
- optymalizacji czasu trwania naborów;
- zamykania procedury wyboru projektów w ciągu siedmiu miesięcy od daty zakończenia naboru;

- zastosowania przyspieszonego trybu oceny wniosków w przypadku konkursów, w których wpływa mała liczba wniosków⁹²;
- intensyfikacji działań promocyjnych.

(dowód: akta kontroli tom I str. 483-494; tom II str. 511-528)

W wyniku porównania czasu trwania oceny wniosków beneficjentów o dofinansowanie projektów w wybranych dwóch poddziałaniach (9.2.1. oraz 9.2.2.⁹³) w ramach wybranych do kontroli naborów wniosków o dofinansowanie przeprowadzonych w latach 2015-2016 oraz w 2017 r.⁹⁴, tj. przed i po przeprowadzeniu usprawnień organizacyjnych, stwierdzono, że czas trwania oceny wniosków (formalnej i merytorycznej) w przypadku wybranych do kontroli dwóch naborów przeprowadzonych w 2017 r., który wyniósł 70 i 79 dni kalendarzowych, był krótszy od czasu trwania tej czynności w ramach objętych kontrolą dwóch naborów przeprowadzonych w latach 2015-2016, odpowiednio o 50 i siedem dni kalendarzowych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 529-531)

Urząd monitorował długość procesu weryfikacji wniosków o płatność. W 2017 r., co kwartał opracowywana była dla Zarządu Województwa *Informacja w sprawie długości procesu weryfikacji wniosków o płatność*, zawierająca wyniki analizy długości trwania tego procesu oraz wnioski wynikające z tej analizy. W opracowanej 27 stycznia 2017 r. przez Urząd *Informacji w sprawie długości procesu weryfikacji wniosków o płatność w latach 2015-2016 przez Instytucje Pośredniczące w ramach RPO WM* przedstawionej na posiedzeniu Zarządu Województwa w dniu 31 stycznia 2017 r., określono optymalne terminy weryfikacji wniosków oraz wskazano, że należy eliminować sytuacje, w których wnioski o płatność weryfikowane są przez okres powyżej 100 dni roboczych. W *Informacji dla Zarządu Województwa w sprawie długości procesu weryfikacji wniosków o płatność w II kw. 2017 r.* (z 17 lipca 2017 r.) wskazano, że średni czas weryfikacji wszystkich wniosków o płatność wyniósł w analizowanym okresie 19 dni roboczych i że w relacji do danych za I kw. 2017 r. utrzymano pozytywny trend w tym zakresie na poziomie wszystkich Instytucji Pośredniczących. Nie wystąpiły w ocenianym okresie przypadki weryfikacji wniosków o płatność przez okres powyżej 100 dni roboczych.

(dowód: akta kontroli tom II str. 532-551)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że wyniki monitoringu prowadzonego za 2017 r. pokazują, iż proces weryfikacji wniosków o płatność przebiega prawidłowo, w związku z czym nie są potrzebne usprawnienia.

(dowód: akta kontroli tom II str. 553, 566)

4.5. Spełnienie warunków wstępnych (ex-ante) na poziomie regionalnym

Według *RPO WM 2014-2020* Zarząd Województwa Mazowieckiego miał do spełnienia jeden wstępny warunek ogólny i cztery wstępne warunki tematyczne ex-ante. Zgodnie z art. 19 *rozporządzenia Nr 1303/2013* warunki te powinny być spełnione do 31 grudnia 2016 r.

⁹² Poprzez np. określenie limitów czasowych na ocenę merytoryczną wniosków, zależnych od ich liczby: do 10 wniosków – 30 dni kalendarzowych, od 11 do 60 wniosków – 80 dni kalendarzowych, od 61 do 150 wniosków – 100 dni kalendarzowych, powyżej 150 wniosków – 120 dni kalendarzowych.

⁹³ 9.2.1. *Zwiększenie dostępności usług społecznych*, 9.2.2. *Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych*.

⁹⁴ Kontrolą objęto następujące nabory: poddziałanie 9.2.1. – RPMA.09.02.01-IP.01-14-012/15 oraz RPMA.09.02.01-IP.01-14-036/17; poddziałanie 9.2.2. – RPMA.09.02.02-IP.01-14-030/16 oraz RPMA.09.02.02-IP.01-14-043/17.

W 2016 r. Komisja Europejska uznała za spełnione cztery z tych warunków, odnoszące się do następujących zagadnień: systemów statystycznych i wskaźników rezultatu, badań naukowych i innowacji, transportu oraz kolei.

(dowód: akta kontroli tom II str. 428-452, 487-497)

Warunek ex-ante w obszarze gospodarki odpadami Komisja Europejska uznała za spełniony 2 sierpnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli tom II str. 439, 498-499, 503-506)

Uznanie tego warunku za spełniony uzależnione było w szczególności od opracowania przez Samorząd Województwa do końca 2016 r. wojewódzkiego planu gospodarki odpadami zgodnego z dyrektywą 2008/98/WE.

Opracowane przez Urząd projekty *Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego na lata 2016-2021 z uwzględnieniem lat 2022-2027*⁹⁵ oraz *Planu inwestycyjnego dla województwa mazowieckiego*⁹⁶, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Ministra Środowiska. W piśmie w tej sprawie z 17 listopada 2016 r. Minister Środowiska zwrócił uwagę na konieczność ścisłego monitorowania prac w zakresie terminowej rozbudowy instalacji termicznego przekształcania odpadów, aby zapewnić ciągłość w zakresie odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych w rejonie centralnym po 1 lipca 2018 r. oraz na ewentualną konieczność dokonania aktualizacji *Planu gospodarki odpadami WM* w 2018 r. w przedmiotowym zakresie.

Po podjęciu przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dniu 19 grudnia 2016 r. uchwał: Nr 209/16 i 210/16 w sprawie uchwalenia *Planu gospodarki odpadami WM* oraz jego wykonania, Marszałek Województwa w piśmie z 22 grudnia 2016 r. zgłosił do Komisji Europejskiej gotowość do zatwierdzenia spełnienia warunku szczególnego z zakresu gospodarki odpadami.

(dowód: akta kontroli tom II str. 428, 498-499; tom III str. 1- 10)

Wojewoda Mazowiecki rozstrzygnięciem nadzorczym z 26 stycznia 2017 r.⁹⁷, stwierdził nieważność ww. uchwał Sejmiku Województwa Mazowieckiego, wskazując m.in., że do *Planu gospodarki odpadami WM* po jego zaopiniowaniu przez Ministra Środowiska wprowadzono zmiany, które nie zostały przedstawione do zaopiniowania przez Ministra. Ponadto po wprowadzeniu tych zmian nie zapewniono udziału społeczeństwa oraz opracowania nowej lub zmodyfikowanej prognozy oddziaływania na środowisko, w stosunku do zmienionej treści ww. *Planu*, przed jego uchwaleniem.

(dowód: akta kontroli tom III str. 11-15)

Na powyższe rozstrzygnięcie Wojewody, Marszałek Województwa skierował 28 lutego 2017 r. skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, zarzucając w niej m.in. wadliwą ocenę zgromadzonego materiału dowodowego oraz wadliwą wykładnię przepisów mających zastosowanie w tej sprawie. W uzasadnieniu wskazał m.in., że w *Planie Inwestycyjnym WM*, po uzgodnieniu jego projektu z Ministrem Środowiska, nie zostały dokonane żadne zmiany, a zmiany wprowadzone do *Planu gospodarki odpadami WM*, po jego zaopiniowaniu przez Ministra, spowodowane były zmianą stanu faktycznego i potrzebą zabezpieczenia regionu centralnego w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych. Polegały one na wskazaniu dodatkowych instalacji do zastępczej obsługi regionu

⁹⁵ Dalej także: *Plan gospodarki odpadami WM*.

⁹⁶ Dalej także: *Plan inwestycyjny WM*.

⁹⁷ Dz. Urz. Woj. Maz. z 2017 r. poz. 1040.

centralnego. Nie dotyczyły one inwestycji, dlatego nie było potrzeby przekazania ich do ponownego uzgodnienia.

(dowód: akta kontroli tom III str. 16-47, 49-54)

Dyrektor Urzędu wyjaśnił, że wprowadzenie ww. zmian podyktowane było koniecznością wskazania tymczasowo dodatkowych instalacji zastępczych do przetwarzania odpadów komunalnych poza regionem centralnym, z uwagi na wydanie przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska decyzji wstrzymujących użytkowanie dwóch największych instalacji w tym regionie. Dzięki tym rozwiązaniom w przypadku zaistnienia sytuacji nadzwyczajnej, odpady mogłyby zostać tymczasowo skierowane do innych instalacji zlokalizowanych w pozostałych regionach. Zmiany te zostały wprowadzone po zaopiniowaniu projektu *Planu gospodarki odpadami WM* przez Ministra Środowiska, ponieważ na wcześniejszym etapie prac nie były znane Zarządowi Województwa Mazowieckiego okoliczności powodujące ryzyko braku możliwości przetworzenia odpadów komunalnych w regionie. Wprowadzone zmiany nie modyfikowały zapisów ww. *Planu* w zakresie celów, kierunków działań, podziału na regiony, czy zapotrzebowania na infrastrukturę, nie dotyczyły rozszerzenia, wskazania nowych lub modyfikacji inwestycji ujętych w *Planie inwestycyjnym WM*, w związku z czym *Plan* ten nie wymagał ponownego opiniowania

(dowód: akta kontroli tom I str. 235-240; tom III str. 76-285)

WSA w Warszawie na posiedzeniu 27 czerwca 2017 r. odroczył rozprawę w sprawie rozpatrzenia skargi Marszałka na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody, nie podając kolejnego terminu posiedzenia.

(dowód: akta kontroli tom III str. 48, 292)

Marszałek Województwa w piśmie z 30 czerwca 2017 r. poinformował Komisję Europejską o aktualnym stanie prawnym *Planu gospodarki odpadami WM*, przyczynach, które doprowadziły do powstania ww. sytuacji oraz stanowisku Samorządu Województwa.

(dowód: akta kontroli tom II str. 500-502)

W piśmie informującym Ministra Rozwoju o uznaniu, że warunek ex-ante w obszarze gospodarki odpadami został spełniony, Komisja Europejska wskazała, że biorąc pod uwagę, że *Plan gospodarki odpadami WM* może zostać unieważniony ze względów formalnych przez właściwy sąd administracyjny, instytucje zarządzające *RPO WM* powinny pamiętać, że zgodnie z postanowieniami ww. *Programu* do dofinansowania ze środków UE kwalifikować się mogą wyłącznie inwestycje wymienione w zgodnym z prawem planie inwestycyjnym, stanowiącym załącznik do regionalnego planu gospodarki odpadami.

(dowód: akta kontroli tom II str. 505-506)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności Urzędu Marszałkowskiego w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Zarząd Województwa po zaopiniowaniu przez Ministra Środowiska projektu *Planu gospodarki odpadami WM*, przed jego uchwaleniem przez Sejmik Województwa Mazowieckiego wprowadził do niego zmiany, co było jedną z głównych przyczyn wydania przez Wojewodę Mazowieckiego rozstrzygnięcia nadzorczego w sprawie stwierdzenia nieważności uchwał Sejmiku w tej sprawie. W efekcie, pomimo uznania przez Komisję Europejską spełnienia przez Samorząd Województwa Mazowieckiego warunku ex-ante z obszaru dotyczącego gospodarki odpadami, nadal wg stanu na dzień zakończenia kontroli NIK, nie mogły być rozpatrywane

wnioski o przyznanie dofinansowania ze środków UE w ramach *RPO WM* projektów, których ocena powinna być dokonywana przez pryzmat ich zgodności z *Planem gospodarki odpadami WM* oraz *Planem inwestycyjnym WM*.

Stwarza to istotne zagrożenie niewykorzystania części środków zaplanowanych na ten cel w *RPO WM*, zwłaszcza w przypadku uznania przez Wojewódzki Sąd Administracyjny za niezasadną skargi Marszałka na ww. rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Mazowieckiego.

W odniesieniu do argumentów podniesionych w tej sprawie przez Dyrektora Urzędu, NIK zauważa, że zmiany, które wprowadzono do projektu *Planu gospodarki odpadami WM*, po jego zaopiniowaniu przez Ministra Środowiska, nie musiały być wprowadzane w tym trybie. Mogły być wprowadzone do ww. *Planu*, już po uchwaleniu jego przez Samorząd Województwa, w trybie aktualizacji lub zmiany *Planu*, po umożliwieniu Ministrowi Środowiska ustosunkowania się do nich.

(dowód: akta kontroli tom II str. 428, 498-499, 505-506; tom III str. 1- 54, 76-285)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą opóźnień we wdrażaniu instrumentów finansowych, który to proces zgodnie z *Planem działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*, przeprowadzony miał być przez instytucje zarządzające programami do końca II kwartału 2016 r. Dopiero w czerwcu 2017 r. zakończył się proces zawierania przez Zarząd Województwa umów w sprawie powierzenia bankom wdrażania instrumentów finansowych i zarządzania środkami przeznaczonymi na ten cel. Do czasu kontroli NIK (19 lipca 2017 r.) nie dokonano wyboru pośredników finansowych, za które to zadania odpowiedzialne są Banki.

(dowód: akta kontroli tom II str. 6, 30, 32, 37-43, 58-128, 552, 555; tom V str. 437-458)

Opóźnienia występowały również przy wdrażaniu do realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Proces ten udało się usprawnić w wyniku działań podejmowanych od listopada 2016 r., z inicjatywy Urzędu oraz Ministerstwa Rozwoju, obejmujących m.in. opracowanie i wdrożenie do realizacji w 2017 r. programu naprawczego.

(dowód: akta kontroli tom II str. 129-135, 189-216, 220-250, 507-510)

Ocena cząstkowa

Zarząd Województwa podejmował działania wskazane w *Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*. Pozwoliło to przyspieszyć i usprawnić realizację *RPO WM*. Nie wszystkie jednak zadania wskazane w tym *Planie* zostały zrealizowane w terminach w nim wskazanych. Z opóźnieniem przebiegały procesy dotyczące wdrożenia do realizacji instrumentów finansowych, przy czym do czasu niniejszej kontroli (19 lipca 2017 r.) nadal nie zrealizowano części działań (dotyczących przeprowadzenia procedur wyboru pośredników finansowych), które zgodnie z ww. *Planem* powinny być wykonane do końca II kwartału 2016 r. Opóźnienia występowały również przy wdrażaniu do realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Proces ten udało się usprawnić w wyniku działań podejmowanych od listopada 2016 r., z inicjatywy Urzędu oraz Ministerstwa Rozwoju, obejmujących m.in. opracowanie i wdrożenie do realizacji w 2017 r. programu naprawczego. Zarząd Województwa uzyskał potwierdzenie ze strony Komisji Europejskiej spełnienia wszystkich warunków ex-ante, w związku jednak z zakwestionowaniem przez Wojewodę Mazowieckiego prawidłowości postępowania Zarządu przy opracowywaniu *Planu gospodarki odpadami WM* nadal nie mogą być zawierane

umowy na realizację projektów dotyczących gospodarki odpadami, co grozić może utratą części środków UE przyznanych na ten cel w *RPO WM*.

IV. Uwagi

Uwagi NIK zwraca uwagę na występujące w latach 2015-2017 opóźnienia we wdrażaniu do realizacji projektów finansowanych ze środków *RPO WM*, w stosunku do opracowywanych przez Urząd Marszałkowski planów, prognoz i harmonogramów działań. Skutkować to może kumulacją zadań w kolejnych latach i utratą części środków przyznanych przez Unię Europejską na realizację tego *Programu*.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 *ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli*⁹⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

.....
podpis

⁹⁸ Dz.U. z 2017 r. poz. 524.